

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016162827

Дата перевірки:
26.03.2024 10:15:49 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
26.03.2024 10:16:46 EET

ID користувача:
100011298

Назва документа: Дипломна робота Корнева Ж

Кількість сторінок: 61 Кількість слів: 13277 Кількість символів: 107038 Розмір файлу: 404.00 KB ID файлу: 1015913787

12.8% Схожість

Найбільша схожість: 3.07% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015911174)

10.2% Джерела з Інтернету 262 Сторінка 63

4.83% Джерела з Бібліотеки 52 Сторінка 68

2% Цитат

Цитати 5 Сторінка 69

Посилання 1 Сторінка 69

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

**ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА УНІВЕРСИТЕТУ
«УКРАЇНА»**

Кафедра соціальної роботи та спеціальної освіти

Корнева Жаня Василівна

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Галузь знань: 23 *Соціальна робота*
Спеціальність: 231 *Соціальна
робота*

Науковий керівник:
кандидат політичних наук,
доцент кафедри
Мякушко Н.С.

Магістерська робота допущена до
захисту
рішенням кафедри соціальної
роботи та спеціальної освіти
протокол № ___ від “__” _____ 2024 р.
Завідувач кафедри соціальної
роботи та спеціальної освіти
“ ” _____ 2024 р.
(підпис)

Полтава – 2024

Реєстраційний № _____
(дата) _____ (ППП)

Результати перевірки _____
(до захисту) _____ (ППП) _____ (дата)
(на доопрацювання)

Результати захисту: _____
(оцінка)

Голова ЕК _____
(підпис) _____ (ППП)

Члени ЕК _____
(підпис) _____ (ППП)

(підпис) _____ (ППП)

(підпис) _____ (ППП)

(підпис) _____ (ППП)

Відповідальний секретар ЕК _____
(підпис) _____ (ППП)

**ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА УНІВЕРСИТЕТУ
«УКРАЇНА»**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: **магістр**
Галузь знань: 23 *Соціальна робота*
Спеціальність: 231 *Соціальна робота*

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
соціальної роботи та
спеціальної освіти

_____ (підпис)

« _____ » _____ 202_ року

**З А В Д А Н Н Я
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ**

Герасименко Ганні Юріївні

1. Тема роботи **Особливості соціальної роботи з сім'ями
поліцейських**

керівник роботи **к.п.н., доцент кафедри Мякушко Н.С.** _____

затверджені наказом по інституту від “ _____ ” _____ 202_ року №

2. Строк подання здобувачем освіти роботи

3. Вихідні дані до роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Виконавці
1.	Забезпечення здобувачів освіти методичними рекомендаціями по виконанню роботи	На початку навчання	Кафедра соціальної роботи та спеціальної освіти
2.	Вивчення напрямків дослідження	За графіком	Здобувач освіти
3.	Складання плану роботи та підготовки індивідуального завдання роботи	За графіком	Наук. керів. Здобувач освіти
4.	Аналіз літератури за проблемою. Робота над теоретичною частиною дослідження	За графіком	Здобувач освіти
5.	Підготовка наукових тез з теми, що досліджувалась	За графіком	Наук. керів. Здобувач освіти
6.	Розробка діагностичного інструментарію та проведення констатуючого експерименту	За графіком	Здобувач освіти
7.	Узагальнення результатів констатуючого експерименту	За графіком	Здобувач освіти
8.	Проведення формуючого експерименту	За графіком	Здобувач освіти
9.	Узагальнення результатів формуючого експерименту та оцінка ефективності корекційних заходів	За графіком	Здобувач освіти
10.	Подання на кафедру закінченої роботи, включаючи електронну версію (з метою перевірки її на плагіат)	До передзахисту	Наук. керівник Здобувач освіти
11.	Підготовка письмового відзиву на роботу	До передзахисту	Наук. керівник
12.	Проведення попереднього захисту робіт	За графіком	Комісія
13.	Прийняття рішення про допуск роботи до захисту	За графіком	Кафедра соціальної роботи та спеціальної освіти
14.	Зовнішнє рецензування	До передзахисту	Наук. керівник
15.	Направлення робіт з рецензією до екзаменаційної комісії (ЕК) для захисту	За графіком	Кафедра соціальної роботи та спеціальної освіти
16.	Захист роботи	За графіком	Комісія

Здобувач освіти _____
(підпис)

Корнева Ж.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Мякушко Н.С.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ЇХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ.....	6
1.1. Соціальний захист поліцейських та їх родин: поняття та сутність.....	6
1.2. Напрямки та гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей.....	15
РОЗДІЛ II. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	27
2.1. Особливості соціальної роботи з сім'ями поліцейських.....	27
2.2. Фактори, що впливають на сім'ї поліцейських.....	30
2.3. Моделі підтримки сімей поліцейських.....	34
РОЗДІЛ III. СУЧАСНІ УМОВИ ТА ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	37
3.1. Гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей в умовах дії воєнного стану в Україні.....	37
3.2. Концептуальні підходи до соціальної роботи з сім'ями поліцейських в умовах воєнного стану.....	43
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ВСТУП

Актуальність теми. Згідно з Основним Законом України, наша країна визначається як соціальна держава, яка прагне створювати умови для повноцінного життя та вільного розвитку кожної людини. Основним завданням соціальної держави є забезпечення гідного та достойного життя для всіх громадян. У цьому контексті правоохоронна система має особливе значення, оскільки вона відповідає за забезпечення законності в усіх сферах ЖИТТЯ нації. Реформа правоохоронної системи призвела до створення нового органу – Національної поліції України, яка відіграє важливу роль у забезпеченні прав та свобод громадян. Процес реформування правоохоронної системи включає створення ефективних механізмів соціального захисту поліцейських, що передбачає якісне законодавче регулювання та гарантує їхні права та підтримку в сучасних умовах. Соціальний захист поліцейських завжди був предметом гострої дискусії в суспільстві. Згоду на ініціативи щодо підвищення рівня соціального захисту поліцейських не завжди знаходили серед громади, а механізм реалізації вже існуючих соціальних гарантій вимагав поліпшень і спрощень. Проте повномасштабний збройний конфлікт між Російською Федерацією та Україною підкреслив важливість силових структур як для держави в цілому, так і для кожного окремого громадянина. Втім, надання додаткових соціальних гарантій поліцейським, особливо у період воєнного стану, залишається предметом постійної дискусії, яка активно обговорюється серед науковців, законодавців, управлінців та громадськості, підкреслюючи актуальність даної теми для подальшого дослідження.

Сім'ї поліцейських є унікальними соціальними групами, які часто зазнають особливих викликів і потреб. Робота з цією категорією сімей в сфері соціальної допомоги вимагає специфічних знань, навичок та підходів. Враховуючи особливості професійної діяльності поліцейських, соціальні працівники повинні мати чітке розуміння їхніх потреб та контексту, в якому

вони функціонують. Розуміння та ефективне впровадження цих стратегій може сприяти збереженню сімейного благополуччя та покращенню якості життя поліцейських та їхніх близьких.

Стан наукової розробки проблеми. Проблеми соціального захисту та соціальної роботи з родинами співробітників Національної поліції регулярно були предметом дослідження вітчизняних вчених різних галузей соціальної роботи та права. Теоретичні аспекти права людини на соціальний захист та соціальну підтримку досліджували В. Бабкін, Н. Болотіна, Н. Борецька. Особливості соціальної роботи з поліцейськими та їх родинами вивчали Х. Босак, К. Бугайчук, Л. Денісова, О. Кісіль та інші. У своїх дисертаційних дослідженнях Д. Марусевич та О. Клипа безпосередньо вивчали засади адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України та їхніх родин. Окремим аспектам соціальної роботи з сім'ями поліцейських присвячені роботи Н. Вапнярчука, А. Іваніци, М. Іншина, Л. Князькової, І. Дрок, О. Лавріненка, Б. Логвиненка, К. Мельника, О. Музичука, В. Поливанюка та багатьох інших. З урахуванням новел законодавства та надзвичайних обставин, які з'явилися під час дії воєнного стану, вважаємо за потрібне додатково дослідити гарантії соціального захисту сімей поліцейських, адже подібних досліджень характеру не проводилося в Україні.

Об'єктом дослідження є соціальна робота як галузь наукових знань, академічна дисципліна та професійна діяльність, спрямована на підтримання і надання кваліфікованої допомоги.

Предмет дослідження – особливості соціальної роботи з сім'ями поліцейських.

Метою дослідження є – здійснення комплексного аналізу особливостей соціальної роботи з сім'ями поліцейських.

Виходячи з актуальності теми, предмета і мети дослідження визначено **завдання роботи:**

- дослідити теоретико-правові аспекти соціального забезпечення поліцейських та їх сімей в Україні;

- проаналізувати теоретичні аспекти особливостей соціальної роботи з сім'ями поліцейських;

- визначити сучасні умови та виклики соціальної роботи з сім'ями поліцейських.

Методи дослідження теми. Теоретичну й методологічну основу дослідження становили фундаментальні положення класичних і сучасних теорій науки соціального забезпечення та соціальної роботи, наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних учених щодо ключових підходів до характеристики та системи соціальної роботи у вітчизняній та зарубіжній практиці. В процесі дослідження та опрацювання даних використовувались загальні й спеціальні методи наукового пошуку, зокрема для з'ясування загальних тенденцій розвитку та особливостей соціального забезпечення сімей поліцейських використовувались описовий метод та метод аналізу і синтезу; для визначення механізмів реалізації основних прав та пільг – нормативно-правовий метод; для формулювання висновків та пропозицій – логічний та метод узагальнення.

Структураї роботи обумовлена метою дослідження і логікою наукового пошуку. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 позицій). Обсяг основного тексту становить – 55 сторінок, загальний обсяг дослідження становить 62 сторінки.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ЇХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ

1.1. Соціальний захист поліцейських та їх родин: поняття та сутність

Сприяння соціальному захисту поліцейських та їх сімей відіграє критичну роль у забезпеченні стабільності та ефективності правоохоронної системи. Поняття соціального захисту поліцейських та їх родин включає в себе комплекс заходів та програм, спрямованих на забезпечення їхнього соціального, економічного та психологічного благополуччя. Забезпечення адекватної соціальної підтримки поліцейським та їх сім'ям є не лише моральною обов'язковістю, але й ключовим фактором у підтримці їхнього професійного функціонування та високої ефективності роботи. У цьому контексті важливо розглянути сутність та основні аспекти соціального захисту поліцейських та їх родин для розуміння його важливості та впливу на суспільство в цілому.

Соціальний захист у вигляді однієї із найважливіших функцій держави відображений конституційно в багатьох країнах та є виявом або ознакою соціальної держави або соціального принципу державного устрою, себто держава бере на себе обов'язки: «...із надання допомоги слабким і знедоленим, усім, хто неспроможний самостійно заробляти на гідне людське життя, не має іншого джерела доходу. Так, преамбула французької Конституції 1946 р. проголошує, що гарантує всім, зокрема дитині, матері та людям похилого віку, охорону здоров'я, матеріальне забезпечення, відпочинок і дозвілля. Будь-яка людська істота, позбавлена можливості працювати за віком, фізичним і розумовим станом або економічним становищем, має право отримувати від колективу кошти, необхідні для існування» [12, с. 126].

Л. Гордієнко акцентує більше увагу на ті верстви населення, які в силу матеріального неблагополуччя потребують у соціальному захисті, що не

відображає усього спектру осіб, на яких може розповсюджуватись соціальний захист. В історичних аспектах водночас Л. Гордієнко вказує, що соціальне законодавство почало формуватися ще в другій половині XIX ст., **однак конституційне закріплення соціального захисту в законодавстві відбулось лише після Другої світової війни у конституціях та конституційних актах ФРН, Франції, Іспанії, Туреччини та інших держав** [11, с. 27].

А. Гончаров наводить згаданий Н. Болотіним термін «social security» у відповідності до дослівного визначення Оксфордським фундаментальним тлумачним словником: «...як державну систему виплати допомог з причин хворобита безробіття, а також різних допомог жінкам і дітям, пенсій, тобто це поняття окреслює систему соціального захисту в основному через форму соціального забезпечення, покладеного на відповідне державне міністерство із зазначенням приписів відповідальності за його здійснення» [14, с. 127].

Х. Босак натомість зазначає визначення соціального захисту з інших англійських видань енциклопедичного характеру – «The Encyclopedia Americana», «World Book Encyclopedia»: «...соціальний захист, у загальному розумінні цього поняття, означає безпеку й свободу від страху, спрямовані на суспільство як на групи взаємопов'язаних та залежних одне від одного людей»... Економічні аспекти соціального захисту підкреслено у «World Book Encyclopedia»: «соціальний захист – це урядова програма, яка допомагає працівникам, пенсіонерам та їхнім сім'ям досягти рівня економічного забезпечення» [5, с. 155].

В українських енциклопедіях, а саме Юридичній енциклопедії за редакцією Ю. Шемшученка також використовується поняття соціального захисту, яке зазначається як система економічних, правових, організаційних та інших заходів держави по забезпеченню соціальних прав і гарантій громадян [66, с. 90]. Такий захист обумовлений конституційним принципом соціальної держави, що зазначається в ст. 1 Конституції України [35].

Такий захист спрямований на турботу держави й суспільства про громадян, які потребують допомоги за віком або статтю, за станом здоров'я, соціальним становищем, недостатнім забезпеченням засобами існування та ін. [5].

Соціальний захист розглядається у науковому доробку в широкому та вузькому розумінні. В широкому такий захист є проявом та сутністю соціальної функції держави, системою економічних, юридичних а також заходів організаційного характеру щодо забезпечення основних соціальних прав людини і громадянина в державі.

Є. Мачульська в широкому розумінні називає соціальний захист як діяльність держави, яка спрямована на забезпечення процесу формування та розвитку повноцінної особистості, виявлення та запобігання негативних факторів, які можуть впливати на особистість. У вузькому розумінні соціальний захист є діяльністю органів державної влади щодо убезпечення населення від негативних наслідків соціальних ризиків, а на думку Н. Волгіна це політика та цілеспрямовані дії та засоби, які застосовує держава і суспільства, які забезпечують індивіду або соціальній групі, усьому населенню загалом комплексне всебічне вирішення різноманітних проблем, що зумовлені соціальними ризиками, які можуть спричинити або вже спричинили повну або часткову втрату вказаними суб'єктами можливостей реалізації прав, свобод і законних інтересів, економічної самостійності та соціального благополуччя, оптимального розвитку, відновлення тощо [42, с. 78]

Висвітлюючи поняття соціального захисту та соціального забезпечення, Т. Семигіна вказує, що поняття соціального захисту сформувалось лише в другій половині ХХ ст. поряд із поняттям «соціальне забезпечення» й поглинуло його, стало активніше вживатись у міжнародних та національних актах. Дослідниця зазначає, що поняття соціального захисту в різних державах може трактуватись по-іншому. Водночас,

соціальний захист розуміється як значно ширше явище, ніж соціальне забезпечення. Т. Семигіна наводить ряд ознак соціального захисту: «це система суспільних відносин, яка призначена для задоволення особистих матеріальних потреб громадян через індивідуальну форму розподілу зі спеціальних фондів; здійснюється державою за рахунок коштів суспільства; вищезгадані кошти надаються замість заробітної плати або як додаток до неї у випадках, передбачених законодавством, у разі втрати чи зниження заробітку, додаткових витрат або неможливості працевлаштування» [60, с. 99].

Термін «соціальне забезпечення» може використовуватись для визначення системи відносин у галузі соціального захисту, які пов'язані із наданням окремих видів забезпечення за рахунок коштів державного бюджету [38, с. 127]. В. Москаленко вказує, що соціальне забезпечення: «...у порівнянні із соціальним захистом є вужчим поняттям і позначає практику виплати пенсій, соціальної допомоги, соціального догляду. Відповідно до міжнародних стандартів соціальне забезпечення включає також право на медичну допомогу, медичне страхування, державну підтримку сім'ї, материнства й дитинства, утримання і виховання за державні кошти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування» [43, с. 42].

Х. Агавердієва, О. Іванісов, О. Лебединська зауважують, щої під соціальним забезпеченням необхідно розуміти грошові кошти, інше майно і соціальні послуги, які надаються окремим категоріям громадян за рахунок коштів бюджетів усіх рівнів у разі настання подій, визнаних законом соціально значущими з метою вирівнювання соціального стану громадян й вважають що соціальне забезпечення є найважливішим структурним елементом системи соціального захисту, а функціонування системи соціального захисту знаходить своє відображення у вигляді грошової допомоги, у формі надання матеріальних благ, безкоштовного харчування, притулку, надання психологічної, медичної, юридичної допомоги

громадянам, що є об'єктом соціального захисту [33].

Юридичні гарантії соціального захисту громадян закріплені в Конституції України. Визначено, що громадяни України мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом [34, с. 98].

Соціальний захист поліцейських – це один із видів соціального захисту населення, що має певну специфіку, яка зумовлена виконанням їх професійної діяльності, пов'язаної з підвищеним ризиком і небезпекою. Для проведення повноцінного дослідження та трактування його результатів у цьому напрямку насамперед потрібно визначити поняття захисту, його особливості та розмежування його із поняттям соціального захисту.

У Великому енциклопедичному юридичному словнику вказано, що соціальний захист – система юридичних, економічних, фінансових та організаційних засобів держави щодо захисту населення від соціальних ризиків [30, с. 26]. В юридичній енциклопедії зазначено, що соціальний захист – система економічних, правових, організаційних та інших заходів держави із забезпечення соціальних прав і гарантій громадян. Система охоплює виплату пенсій, різні види матеріальної допомоги і компенсацій, обслуговування хворих та осіб похилого віку, турботу про дітей і молодь, фінансування з державних і місцевих бюджетів відповідних соціальних

програм (охорона здоров'я, освіта, будівництво житла, подолання безробіття тощо) [16, с. 95].

Однак потрібно розглянути поняття соціального захисту у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні соціальний захист – це система правових, економічних, фінансових, організаційних заходів у державі, спрямована на забезпечення процесу формування і розвитку повноцінної особистості; виявлення і нейтралізацію негативних факторів, які впливають на особу; створення умов для самовизначення в житті. У вузькому розумінні вказаний термін становить сукупність законодавчо закріплених економічних і правових гарантій, встановлених державою, які забезпечують дотримання найважливіших соціальних прав громадян і убезпечують населення від негативних наслідків соціальних ризиків [15, с. 17].

Як зазначалося раніше, одним із різновидів соціального захисту є соціальний захист поліцейських. Однак дослідження праць науковців щодо сутності соціального захисту поліцейських засвідчує, що наразі немає єдиного підходу до розуміння вказаного поняття [24, с. 270].

Наявність заходів соціального захисту для співробітників поліції характеризує цей вид служби як найбільш значущий для держави, адже він означений специфікою, пов'язаною з постійним ризиком для життя та здоров'я. Безперечно, що від рівня соціального захисту працівників поліції здебільшого залежить якісний рівень кадрового складу власне органу поліції [25, с. 155].

Зокрема, Л. Бобрішова, досліджуючи соціальний захист, вказує, що під соціальним захистом розуміє систему закріплених державою соціальних та економічних прав і гарантій, реалізованих у межах її соціальної політики на основі механізмів забезпечення життєвого рівня, достатнього для становлення й розвитку особистості на всіх етапах життєдіяльності людини [4, с. 27].

Сучасний науковець М. І. Іншин визначає, що соціальний захист – це сукупність юридичних норм і гарантій, спрямованих на регламентацію професійної діяльності Національної поліції за рахунок коштів Державного бюджету в напрямі соціальної та матеріальної підтримки працівників поліції у зв'язку із втратою ними працездатності, інвалідністю, настанням пенсійного віку, професійними захворюваннями й іншими обставинами, передбаченими спеціальними законами [41, с. 188].

Так, на думку Д. О. Марусевича, соціальний захист поліцейських містить такі складові, як: 1) загальний соціальний захист, який передбачає гарантування Конституцією України реалізації прав поліцейських у сфері соціального захисту; 2) спеціальний соціальний захист, який визначає наявність прав поліцейського у сфері соціального захисту (визначено в законах України) та виникає у зв'язку з наявністю об'єктивних обставин і специфікою професійної діяльності; 3) додатковий соціальний захист вказує на комплекс заходів, реалізованих уповноваженими суб'єктами у сфері соціального захисту, що передбачають додаткові гарантії реалізації прав і законних інтересів поліцейських у сфері соціального захисту [42, с. 78].

Тому доцільно було б соціальний захист поліцейських розглядати як комплексне поняття, яке реалізується в межах діяльності держави за різними напрямками. Зміст вказаної категорії становить взаємообумовлена дія всіх складових, які, діючи системно й цілеспрямовано, сприяють забезпеченню реалізації прав і законних інтересів кожного поліцейського. У контексті розгляду системності елементів соціального захисту поліцейських слід передусім зважати на діяльність суб'єктів публічної адміністрації, державних підприємств, установ із захисту прав поліцейських у соціальній сфері, забезпечення їхніх інтересів, на підставі чого можна виокремити види й підвиди соціального захисту поліцейських залежно від певних критеріїв, ознак. Таким чином, виокремлення видів соціального захисту поліцейських дасть змогу: по-перше, чітко визначити місце кожного виду в системі

соціального захисту населення; по-друге, у розрізі виокремлених видів соціального захисту поліцейських розкрити їх зміст, призначення та функціональні особливості. Закон України «Про Національну поліцію» передбачає, що поліцейський у повному обсязі користується гарантіями соціального та правового захисту, передбаченими зазначеним Законом та іншими актами законодавства [52]. У Законі України «Про Національну поліцію» використовується термін соціальний захист, зміст якого ширший за ЗМІСТ терміна соціального забезпечення [52].

Закон України «Про Національну поліцію» передбачає такі гарантії соціального захисту поліцейського: забезпечення належними умовами для виконання службових обов'язків; отримання своєчасно і вповному обсязі грошового забезпечення та інших компенсаційних виплат відповідно до закону та інших нормативно-правових актів України; користування у повному обсязі гарантіями соціального та правового захисту; під час виконання поліцейських повноважень користується безоплатно всіма видами громадського транспорту (ст. 62). Однак більш широкому колу гарантій соціального захисту присвячено розділ 9 «Соціальний захист поліцейських», а саме: службовий час і час відпочинку поліцейських (ст. 91), відпустки поліцейських (ст. 92), обчислення тривалості відпусток поліцейських (ст. 93), грошове забезпечення поліцейських (ст. 94), медичне забезпечення поліцейських (ст. 95), житлове забезпечення поліцейських (ст. 96), одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського (ст. 97), особи, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги (ст. 98), розміри одноразової грошової допомоги (ст. 99), призначення одноразової грошової допомоги (ст. 100), підстави, за яких призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються (ст. 101), пенсійне забезпечення поліцейських (ст. 102), навчання дітей поліцейських (ст. 103), захист прав та законних інтересів працівників поліції (ст. 104) [52].

Таким чином, поліцейським та членам їх сімей надаються гарантії соціального захисту, які проявляються в тому числі в забезпеченні за рахунок держави безкоштовними медичними послугами у відомчих закладах охорони здоров'я при МВС, санаторно-курортними послугами, медичними оглядами тощо. Питання соціального захисту поліцейських регулюються нормами Закону «Про Національну поліцію», які містяться в Розділі IX «Соціальний захист поліцейських [52]. В адміністративному науковому доробку Н. Пададименко наводить термін соціального забезпечення працівників правоохоронних органів й називає організаційно-правовою діяльністю держави, яка спрямована на підтримання соціально-правового статусу правоохоронців у суспільстві, й це все здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету в рамках соціального страхування, допомоги та обслуговування з урахуванням умов та особливостей здійснення ними своїх функцій та виконання покладених на них завдань [7, с. 327]. Таким чином, соціальне забезпечення або соціальний захист правоохоронців мають специфіку у порівнянні із визначенням загальних понять соціального захисту, оскільки дослідники акцентують увагу на верствах населення, які матеріально неблагополучні, потребують захисту за віком тощо, водночас поліцейські та інші співробітники системи МВС потребують додаткового соціального захисту в силу саме специфіки професії.

У висновку слід зазначити, що соціальний захист поліцейських та їх родин виявляється невід'ємною складовою стабільності та ефективності правоохоронної системи. Це поняття охоплює комплекс заходів та програм, спрямованих на забезпечення їхнього соціального, економічного та психологічного благополуччя. Подібний захист є важливим для забезпечення не лише фізичного, а й емоційного та психологічного здоров'я поліцейських та їхніх сімей. Соціальний захист не тільки демонструє турботу суспільства про тих, хто присвятив своє життя службі громаді, але й забезпечує стабільність та довіру до правоохоронної системи в цілому. Отже,

подальше удосконалення та розвиток системи соціального захисту поліцейських та їх родин є важливим завданням для забезпечення їхньої підтримки та благополуччя, що впливає на ефективність їхньої роботи та відносини з громадою.

1.2. Напрямки та гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей

У сучасному суспільстві соціальний захист поліцейських та їх сімей **ВИЗНАЄТЬСЯ** однією з найважливіших складових підтримки правоохоронного персоналу. Напрямки та гарантії цього захисту визначаються комплексом стратегій, спрямованих на забезпечення їхнього соціального, економічного та психологічного благополуччя. Забезпечення адекватного захисту **ПОЛІЦЕЙСЬКИХ** та їхніх родин є не лише моральною обов'язковістю, але й ключовим фактором у збереженні їхнього професійного функціонування та високої ефективності виконання службових обов'язків. Отже, дослідження напрямків та гарантій соціального захисту поліцейських та їхніх сімей має велике значення для забезпечення їхнього добробуту та підтримки в професійній діяльності.

Аналіз історичного розвитку системи соціального захисту та ролі держави в цьому процесі свідчить, що цьому процесу властивий цивілізаційний підхід, послідовна зміна соціальної політики держави разом зі зростанням цінності життя людини, її прав та свобод, у тому числі права на соціальний захист.

На історичному відтинку часу з найдавніших часів до першої половини **дев'ятнадцятого століття** можна виділити два етапи цього процесу:

1) **дистанціювання участі держави від регулювання** соціально-забезпечувальних відносин (давні часи – перша половина шістнадцятого століття). Цей етап характеризується невизнанням державою потреби системної підтримки окремих верств населення. Соціальна підтримка

нужденних носила періодичний характер, залежала від особистої волі, власної ініціативи князя, базувалася на неформалізованих звичаях;

2) зародження та становлення соціальної функції держави (друга половина шістнадцятого – перша половина дев'ятнадцятого століття). На даному етапі держава як регулятор суспільних відносин встановлювала певні пільги своїм громадянам, які можна назвати елементами соціальної підтримки.

З часом система цих пільг розвивається, окремі з них набули постійного характеру (майнова підтримка військових, службовців на випадок старості, інвалідності, поганого стану здоров'я, допомога їхнім сім'ям у разі смерті годувальника), проте цю підтримку отримувало обмежене коло осіб, на яких поширювалися відповідні гарантії. Це не стосувалось, наприклад селян та наймитів. У подальші історичні періоди роль держави в системі соціального забезпечення постійно видозмінювалася, удосконалювалася. Водночас вплив окремих негативних тенденцій, започаткованих у цей період (мінливість законодавства, постійний дефіцит бюджетних видатків на соціальні цілі, недосконалість державного управління сферою соціального забезпечення, соціальна несправедливість та нерівність, популізм та неринкові методи регулювання соціальної політики) відчувається і в наш час [61, с. 130].

Встановлюючи соціальні гарантії для осіб, зайнятих у сфері військової чи державної служби, діаметрально інший підхід влада здійснювала по відношенню до інших нужденних, пропагуючи державну зневагу до найбільш вразливих верств населення. Першопричиною бідності, жебрацтва в першій половині вісімнадцятого століття держава визначила небажання працювати, тому власну функцію у подоланні, зменшенні цього соціального зла держава вбачала в потребі диференціації жебраків на працездатних та непрацездатних: перша категорія відправлялася на примусову працю, друга – на довільне утримання до соціальних закладів. Про жодну можливість

отримання від держави якоїсь матеріальної підтримки не йшлося; навіть більше – влада ввела штрафи для тих, хто подавав подаяння, а також для поміщиків, вотчинників, у віданні яких перебували здорові жебраки.

СТОСОВНО останніх покарання були ще більш суворішими – биття батогами, таврування, каторжні роботи і т. і. Соціальна функція Української держави в своєму розвитку пройшла довгий і складний шлях – від заперечення можливості її існування як самостійної (навіть неосновної) функції держави за часів соціалістичної держави етапу диктатури пролетаріату, до законодавчого закріплення, як пріоритетного напрямку діяльності держави.

В статті 1 Основного Закону нашої держави Україна визначається, як незалежна, демократична, самостійна, правова соціальна держава, а людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [35].

Але на наш погляд, соціальна держава повинна створювати необхідні передумови для того, аби її громадяни мали змогу забезпечити себе та свої сім'ї усім необхідним, не вдаючись до державної опіки. І лише ті особи, котрі не можуть з тих чи інших об'єктивних, незалежних від них причин (наприклад, хвороба, вікова непрацездатність) утримувати себе, повинні одержувати від держави достатню допомогу з тим, щоб вести гідний людини спосіб життя. Ці завдання визначають не тільки соціальну відповідальність держави і суспільства стосовно своїх членів і, таким чином, відповідальність за соціальне забезпечення та задоволення соціальних потреб, але й соціальну відповідальність членів суспільства як один щодо одного, так і щодо усієї спільноти, а саме: обов'язок захисту, сприяння соціальному забезпеченню, відповідальність за колективну взаємодопомогу, ВИКОНАННЯ зобов'язань, що впливають із права власності, а також із завдань та діяльності держави, які роблять її здатною виконувати такі соціальні завдання.

Важливе місце у системі державного соціального захисту займає соціальна допомога. Це турбота держави про громадян, які потребують підтримки, сприяння у зв'язку з віком, станом здоров'я, спеціальним станом та малозабезпеченістю. Отже, завданням соціальної допомоги є полегшення матеріального стану людей незалежно від їх трудової діяльності [31, с. 90].

Соціальний захист в Україні реалізується через матеріальне забезпечення економічно активного населення (шляхом соціального страхування); пенсійне забезпечення; соціальну допомогу найбільш вразливим категоріям; матеріальну допомогу сім'ям з дітьми, компенсації, індексації та пільги населенню; соціальне обслуговування тощо. Таким чином, соціальний захист здійснюється за допомогою соціального забезпечення та соціальної допомоги [32, с. 57].

Напрямки соціального захисту поліцейських та їх сімей мають велике значення з кількох ключових перспектив:

1. Підтримка фізичного та психологічного здоров'я: робота поліцейських часто пов'язана з великим стресом, ризиком для життя та травмами. Належний соціальний захист передбачає надання доступу до якісної медичної та психологічної допомоги, яка дозволяє їм вирішувати фізичні та емоційні труднощі, що виникають у зв'язку з їхньою професійною діяльністю.

2. Фінансова стабільність: забезпечення достатнього рівня оплати праці, страхові пільги та інші фінансові гарантії є важливими для забезпечення фінансової стабільності поліцейських та їхніх сімей. Це дозволяє їм зосередитися на виконанні своїх обов'язків без зайвих економічних турбот [29, с. 79].

3. Соціальна підтримка та інтеграція: служба в правоохоронних органах може бути викликом для сімейного життя. Ефективний соціальний захист передбачає надання сім'ям підтримки та ресурсів для вирішення сімейних конфліктів, підтримки дітей та інтеграції у суспільство.

4. Професійний розвиток та навчання: забезпечення доступу до професійного навчання, тренінгів та можливостей для кар'єрного росту є важливими аспектами соціального захисту. Це сприяє збереженню мотивації та підвищенню професійної компетентності поліцейських.

5. Підтримка важливості служби: ефективний соціальний захист поліцейських та їх сімей також полягає в визнанні та підтримці важливості їхньої служби в суспільстві. Це включає в себе високу оцінку їхньої роботи, захист прав та інтересів, а також створення умов для здорової та безпечної робочої середовища [28].

6. Подолання травматичних досвідів: поліцейська діяльність може призвести до виникнення травматичних досвідів, які можуть негативно вплинути на психічне та емоційне здоров'я поліцейських та їхніх сімей. Напрямки соціального захисту, спрямовані на психологічну підтримку, терапію та реабілітацію, допомагають поліцейським подолати травматичні враження та повернутися до нормального життя.

7. Забезпечення безпеки та захисту прав: соціальний захист також включає в себе заходи забезпечення безпеки поліцейських та їхніх сімей від можливих загроз або ризиків, пов'язаних з їхньою професійною діяльністю. Це може включати в себе захист прав та інтересів, програми захисту свідків, а також заходи безпеки на робочому місці.

8. Підтримка у випадку екстрених ситуацій та криз: Соціальний захист повинен передбачати надання допомоги поліцейським та їхнім сім'ям у випадку кризових ситуацій, таких як природні катастрофи, терористичні атаки або інші екстрені події. Швидка реакція та підтримка у таких ситуаціях є важливою для забезпечення безпеки та благополуччя поліцейських та їхніх родин [27, с. 4].

Загальна мета цих напрямків полягає у створенні умов для забезпечення повного та всебічного соціального захисту поліцейських та їхніх сімей, щоб вони могли зосередитися на своїй роботі та житті, не

маючи серйозних перешкод або турбот. Усі ці напрямки сприяють створенню сприятливих умов для професійного розвитку та благополуччя поліцейських та їхніх сімей, що відображається на ефективності їхньої роботи та взаємодії з громадою.

Розглянемо більш детально гарантії соціального захисту поліцейських, а саме: по-перше, матеріальне забезпечення, по-друге, житлове забезпечення, по-третє, медичне забезпечення, по-четверте, професійне забезпечення.

Одним із головних напрямків соціального забезпечення поліцейського є матеріальне забезпечення, яке містить такі складові: грошове забезпечення; одноразова грошова допомога в разі загибелі чи втрати працездатності; пенсійне забезпечення [11, 12, 13].

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» поліцейські отримують грошове забезпечення, розмір якого визначається залежно від посади, спеціального звання, строку служби в поліції, інтенсивності та умов служби, кваліфікації, наявності наукового ступеня або вченого звання [13]. Порядок виплати грошового забезпечення здійснюється відповідно до Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та здобувачам вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських [11].

Грошове забезпечення виплачується поліцейським, які призначені на штатні посади в Національній поліції, та здобувачам закладів вищої освіти. Поліцейські отримують грошове забезпечення за місцем проходження служби винятково в межах асигнувань, затверджених кошторисом органу поліції на грошове забезпечення. До складу грошового забезпечення входить: посадовий оклад; оклад за спеціальним званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер); премії; одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Сучасний науковець О. М. Музичук розглядає поняття грошового забезпечення як оплату за виконання функцій, передбачених трудовим договором, що складається як з основних платежів, які здійснюються незалежно від можливостей бюджетного фінансування, так і з інших додаткових видів, що встановлюють керівні органи відповідного підрозділу в межах фонду оплати праці [40, с. 209]. О. В. Лавріненко розглядає грошове забезпечення, виокремлюючи його специфічні особливості: оплату за виконання професійної функції працівника; 2) оплату відповідно до особистого трудового внеску та якості роботи; 3) оплату за визначених умов і не нижчу від мінімальної суми, встановленої державою; 4) гарантовану оплату [39, с. 193].

З огляду на вищевикладене пропонуємо розглядати грошове забезпечення поліцейських, як грошову винагороду за виконання поліцейським своїх функціональних та посадових обов'язків (посадовий оклад; оклад за спеціальним званням; підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер; премії тощо).

Наступним напрямом соціального захисту працівників Національної поліції є напрям житлового забезпечення поліцейських. 17 січня 2019 р. набув чинності порядок забезпечення Державною іпотечною установою поліцейських житлом на умовах фінансового лізингу. Порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 № 1201 [48].

Наявність самостійного житла – це одне із соціальних благ і важливий показник якості життя населення, зокрема поліцейського. Наявність «квартирного питання» перешкоджає реалізації інших власних потреб, впливає на психічне та фізичне здоров'я поліцейського, а отже, його працездатність. Законодавством передбачено шляхи вирішення проблемного питання житлового забезпечення поліцейських. Так, наприклад, у ч. 5 ст. 96 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що керівники органів поліції мають право виплачувати поліцейським, які не мають

власного житла в населеномуза найм у розмірі й порядку, що визначаються Кабінетом Міністрів України [49].

Крім того, поліцейський має право на забезпечення житлом на умовах фінансового лізингу в таких випадках, передбачених законодавцем: за наявності вислуги не менше ніж два роки, крім осіб, які мають статус учасника бойових дій, та у разі, якщо до досягнення граничного віку перебування на службі залишилося не менше ніж п'ять років.

В умовах сьогодення питання щодо житлового забезпечення поліцейських ще не вирішено. На нашу думку, з метою вдосконалення та вирішення проблемних питань житлового забезпечення поліцейських необхідно розробити нормативно-правовий акт, у рамках якого поліцейські могли би поступово забезпечити себе житлом, а також пільгами на оплату комунальних послуг.

Наступним напрямом соціального захисту працівників Національної поліції є напрям медичного забезпечення поліцейських. В Законі України «Про Національну поліцію» вказано, що поліцейським гарантується безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України [57, с. 419].

Таким чином, вважаємо, що належний рівень медичного забезпечення працівників Національної поліції можливий за умови здатності держави забезпечувати їх соціальний захист, вдосконалюючи та вирішуючи проблемні питання медичного забезпечення правоохоронців, які в складних умовах несення служби потребують якісного й невідкладного медичного забезпечення.

Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» для захисту прав та законних інтересів поліцейських передбачають можливість утворювати професійні об'єднання та професійні спілки [52]. Згідно з чинним законодавством України професійні спілки працівників поліції

створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки та здійснюють свої повноваження з урахуванням обмежень, що накладаються на поліцейських законодавством України.

Відтак, гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей мають надзвичайну важливість з різних точок зору:

1. Забезпечення безпеки та благополуччя: гарантії соціального захисту надають поліцейським та їх сім'ям впевненість у тому, що їхнє фізичне та психологічне благополуччя підтримується. Це дозволяє їм відчувати себе захищеними та підтриманими в умовах, де вони можуть стикатися з різними ризиками та викликами.

2. Підтримка професійного розвитку: гарантії соціального захисту можуть включати в себе програми та ресурси для професійного розвитку поліцейських. Це допомагає їм покращувати свої навички та здібності, що в свою чергу сприяє підвищенню ефективності їх служби та розвитку кар'єри.

3. Зменшення стресу та травматичних наслідків: гарантії соціального захисту можуть включати психологічну підтримку та реабілітаційні програми для поліцейських, які стикаються зі стресом, травмами чи іншими викликами, пов'язаними з їхньою роботою.

4. Підтримка сімейних відносин: гарантії соціального захисту також можуть охоплювати підтримку сімейних відносин. Це може включати фінансову допомогу, психологічну підтримку та інші ресурси, спрямовані на підтримку сімей поліцейських у складних ситуаціях.

5. Збереження морального та психологічного стану: гарантії соціального захисту сприяють збереженню морального та психологічного стану поліцейських та їх сімей. Вони можуть включати психологічну підтримку, консультування та навчання навичкам управління стресом, що є важливими для збереження емоційного здоров'я та впровадження ефективних стратегій самозахисту у роботі та особистому житті.

6. Підтримка в складних життєвих ситуаціях: гарантії соціального захисту допомагають поліцейським та їхнім сім'ям у вирішенні складних життєвих ситуацій, таких як хвороби, інвалідність, втрата роботи чи сімейні кризи. Це включає в себе доступ до медичної допомоги, соціальних послуг та фінансової підтримки, які допомагають поліцейським та їхнім сім'ям пережити та подолати ці випробування.

7. Попередження випалюваності та втрати кадрів: гарантії соціального захисту також сприяють попередженню випалюваності та втрати кадрів у правоохоронних органах. Забезпечення належних умов праці, соціальних ПІЛЬГ та підтримки підвищує рівень задоволеності поліцейських своєю роботою та сприяє збереженню професійного потенціалу [58, с. 79].

8. Підтримка ветеранів та їхніх сімей: гарантії соціального захисту охоплюють не лише активних поліцейських, а й їхніх ветеранів та сім'ї. Це включає в себе доступ до медичної допомоги, пенсійні та інші соціальні виплати, а також підтримку в адаптації до цивільного життя після закінчення служби.

Всі ці аспекти гарантують, що поліцейські та їх сім'ї мають не лише достатній рівень захисту та підтримки в професійній та особистій сферах, але й можуть відчувати себе цінними членами суспільства, які отримують належну відповідь за свою службу та жертовність. Загалом, гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей є важливими для забезпечення ЇХНЬОЇ безпеки, благополуччя та ефективності у виконанні службових обов'язків. Ці гарантії допомагають створити сприятливі умови для професійного та особистісного розвитку поліцейських, а також підтримують сімейні відносини та забезпечують психологічну стабільність у сфері правоохоронної діяльності [59, с. 90-91].

Отже, згідно з нормами та положеннями чинного законодавства, моніторингу урядових програм необхідно розширити зміст гарантій, спрямованих на удосконалення соціального захисту поліцейських, а саме:

визначення страхового стажу в разі тимчасової непрацездатності поліцейських; відповідність грошового забезпечення поліцейських, їх посадових окладів розміру прожиткового мінімуму; виплата доплат за роботу поліцейських у нічний час; забезпечення оплатою за оренду житла; визначення максимальних розмірів пенсійного забезпечення поліцейських; забезпечення лікування і санаторно-курортного відпочинку для поліцейських та членів їх сімей; посилення захисту соціальних прав та інтересів поліцейських, які беруть участь у здійсненні заходів із гарантування національної безпеки й оборони у період запровадження правового режиму воєнного стану на території України; обмеження впливу місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на реалізацію гарантій професійної діяльності поліцейського; забезпечення прав поліцейських на звернення про надання необхідної медичної допомоги.

Відтак, слід зазначити, що напрямки та гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей є критичними для забезпечення їхнього благополуччя та ефективності виконання службових обов'язків. Забезпечення адекватного соціального захисту передбачає розвиток комплексу стратегій, які включають у себе фінансові пільги, медичну страховку, психологічну підтримку та інші види соціальних послуг. Ці напрямки мають на меті не лише забезпечити конкретні потреби поліцейських та їхніх родин, але й зберегти їхній професійний та особистісний добробут. Забезпечуючи поліцейських і їхні сім'ї необхідною підтримкою, суспільство демонструє свою повагу та вдячність за їхню службу, а також сприяє підвищенню довіри до правоохоронних органів та зміцненню безпеки суспільства в цілому.

РОЗДІЛ II. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

2.1. Особливості соціальної роботи з сім'ями поліцейських

Соціальна робота з сім'ями поліцейських є важливою та специфічною галуззю соціальної практики. Сім'ї поліцейських стикаються з унікальними викликами та стресами, пов'язаними з професійною діяльністю своїх членів. Робота поліцейських може вимагати постійного ризику для життя, невизначеності та розривів у сімейних відносинах. Соціальні працівники, що працюють з цими сім'ями, мають розуміти та враховувати ці особливості, надаючи ефективну підтримку в управлінні стресом, вирішенні конфліктів, підтримці психологічного здоров'я та зміцненні сімейних відносин. Важливою частиною цієї роботи є сприяння адаптації сімей до умов життя та професійних викликів поліцейського середовища.

Соціальна робота з сім'ями поліцейських є важливою і складною сферою діяльності, оскільки вона вимагає розуміння особливостей професійної діяльності поліцейських та їх впливу на сімейну динаміку і здоров'я. Нижче розглянемо детально основні аспекти соціальної роботи з сім'ями поліцейських:

1. Розуміння специфіки професійної діяльності: сім'ї поліцейських стикаються з унікальними стресовими ситуаціями та викликами, пов'язаними з роботою члена сім'ї. Це може включати ризик для життя, постійну напругу, непередбачуваність та відсутність регулярного графіку роботи.

2. Підтримка у вирішенні конфліктів та стресів: сім'ї поліцейських часто зазнають значного стресу через нестабільність та небезпеку, пов'язані з роботою. Соціальні працівники працюють над тим, щоб допомогти сім'ям ефективно вирішувати конфлікти та стресові ситуації [56].

3. Психологічна підтримка та консультування: сім'ї поліцейських можуть потребувати професійної психологічної підтримки для подолання

стресу, тривожності, депресії та інших психологічних проблем, пов'язаних з роботою поліцейських.

4. Робота з травмами та посттравматичним стресовим розладом (ПТСР): поліцейські можуть стикатися з травмуючими ситуаціями, які **залишають** негативний вплив на їх психічне здоров'я. Соціальні працівники допомагають сім'ям поліцейських управляти цими травмами та розвивати здорові стратегії подолання.

5. Підтримка у вирішенні проблем з адаптацією: робота поліцейського може вимагати переїзду, змін в робочому графіку, а також віддаленого часу від родини. Соціальні працівники допомагають сім'ям адаптуватися до змін і вирішувати з ними пов'язані проблеми.

6. Підтримка дітей: діти поліцейських також можуть відчувати стрес та тривогу через роботу батьків. Соціальні працівники надають допомогу дітям у розумінні та подоланні їх емоційних реакцій на ситуації, пов'язані з професійною діяльністю батьків

7. Підтримка в кризових ситуаціях: у разі кризових ситуацій, таких як травма або загибель поліцейського члена сім'ї, соціальні працівники надають емоційну підтримку та допомагають забезпечити ресурси для подолання кризи.

8. Посилення родинних зв'язків: Соціальні працівники сприяють підтримці та зміцненню родинних зв'язків шляхом розвитку ефективних комунікаційних стратегій, спільних заходів та підтримки взаєморозуміння [62, с. 78].

Враховуючи особливості професійної діяльності поліцейських та їх вплив на сімейну динаміку, соціальні працівники мають розвинути навички в роботі зі стресом, конфліктами, психологічним підтримкою та кризовими ситуаціями.

Дослідники визначають наступні напрямки соціальної роботи з сім'ями поліцейських включають:

1. Психологічна підтримка: надання психологічної підтримки сім'ям поліцейських для допомоги у подоланні стресу, тривоги та депресії, пов'язаних з професійною діяльністю поліцейського та ризиками, пов'язаними з нею.

2. Сімейна терапія: забезпечення сімейної терапії для покращення комунікації та вирішення конфліктів у сім'ї, зокрема тих, що виникають у зв'язку з викликами роботи поліцейського.

3. Розвиток стратегій копінгу: навчання сімей поліцейських ефективним стратегіям копінгу зі стресом та травмою, щоб забезпечити підтримку та стійкість у важких ситуаціях.

4. Підтримка у вирішенні кризових ситуацій: надання емоційної та практичної підтримки сім'ям поліцейських у випадках кризових ситуацій, таких як травма або загибель одного з членів родини.

5. Посилення сімейних зв'язків: розвиток програм та ініціатив, спрямованих на зміцнення сімейних відносин та підтримку взаєморозуміння між членами сім'ї.

6. Навчання навичкам самопідтримки: надання сім'ям поліцейських навичок самопідтримки та саморегуляції для ефективного управління стресом та підтримки психічного здоров'я.

7. Координація з іншими службами: Співпраця з іншими професійними службами, такими як психологи, медичні працівники та консультанти з кризового менеджменту, для забезпечення комплексної підтримки сім'ям поліцейських [63, с. 170].

Ці напрямки спрямовані на створення сприятливого середовища для здоров'я та благополуччя сімей поліцейських, забезпечення підтримки в складних ситуаціях та покращення якості їхнього життя.

Висновуючи, соціальна робота з сім'ями поліцейських є важливою та складною сферою діяльності, яка вимагає глибокого розуміння особливостей професійного середовища поліцейських та його впливу на сімейну динаміку.

Забезпечення психологічної підтримки, розвиток стратегій копіngu, робота з кризовими ситуаціями та зміцнення сімейних зв'язків є ключовими напрямками в цій сфері. Важливою є також співпраця з іншими професійними службами та постійна підтримка ініціатив, спрямованих на підвищення якості життя сімей поліцейських. Робота в цій області вимагає чутливості, емпатії та готовності до вирішення складних ситуацій, але вона є надзвичайно важливою для забезпечення психологічного та емоційного благополуччя сімей, які віддано служать суспільству через свою професійну діяльність.

2.2. Фактори, що впливають на сім'ї поліцейських

В сучасному суспільстві сім'ї поліцейських стикаються з рядом унікальних факторів, які впливають на їхню динаміку та функціонування. Робота поліцейського, відома своєю складністю та високим рівнем стресу, створює особливі умови для сімейного життя. Виклики, пов'язані з безпекою, віддаленими графіками роботи, постійною напругою та невизначеністю, можуть мати значний вплив на стан сімейних відносин та психологічне благополуччя членів сім'ї. У цьому контексті важливо розглянути різноманітні аспекти, що впливають на сім'ї поліцейських, щоб зрозуміти їхню унікальну потребу в підтримці та ресурсах.

Сім'ї поліцейських стикаються з рядом факторів, які впливають на їхню динаміку та благополуччя. Серед найважливіших факторів можна відзначити постійний стрес, пов'язаний з професійною діяльністю поліцейського, постійний ризик для життя, непередбачуваність графіку роботи, віддаленість від сім'ї через службові виїзди та відсутність можливості передбачати виникнення небезпечних ситуацій [64, с. 129]. Крім того, сім'ї поліцейських також стикаються з високим рівнем тривожності та небезпеки для власної безпеки, яка може впливати на їхню психічну стійкість та стан здоров'я. У такому середовищі дуже важливою стає

підтримка сімей та забезпечення їхніх потреб у відповідний спосіб, щоб забезпечити здоров'я та стійкість цих сімейних одиниць.

Основні фактори, що впливають на сім'ї поліцейських, включають постійний стрес та напругу, пов'язану з роботою поліцейського, високий ризик для життя, віддаленість і невизначеність графіку роботи, навіть можливість травм та втрати, ізоляваність від сім'ї через відпрацювання вночі або у вихідні, а також виклики в управлінні конфліктами та стресом, що можуть виникнути в результаті професійних обставин [65, с. 133]. Також варто враховувати високий рівень відповідальності, який несе поліцейський, і можливість постійного переосмислення ризиків та небезпеки, пов'язаної з їх роботою, що може відбитися на їхніх сімейних відносинах і здоров'ї. Такі фактори можуть створювати складнощі у сімейному житті, викликаючи стрес, тривогу та конфлікти, і вимагають спеціалізованої підтримки та ресурсів для того, щоб сім'ї поліцейських могли ефективно управляти цими викликами і забезпечувати психологічне та емоційне благополуччя всіх своїх членів.

Основні фактори, що впливають на сім'ї поліцейських, можуть мати значний вплив на їхню динаміку та благополуччя. Наприклад, постійний стрес та напруга, пов'язані з роботою поліцейського, можуть викликати тривогу, втому та навіть тривожний розлад. Постійна готовність до реагування на небезпеку може викликати стан посттравматичного стресового розладу (ПТСР) і впливати на якість сімейного життя [50].

Високий ризик для життя, пов'язаний з роботою поліцейського, може створювати постійний стрес для членів сім'ї та страх за безпеку поліцейського. Це може призвести до постійного напруження та тривоги у сім'ї, особливо в періоди високого ризику або при погрозах прямої небезпеки.

Віддаленість і невизначеність графіку роботи також можуть впливати на сімейні відносини. Поліцейські часто мають непередбачувані графіки,

змінні робочі години та відпрацювання у вихідні або вночі, що може **ПРИЗВОДИТИ** до відчуття відсутності та розриву в сімейних відносинах [47, с. 447].

Травми та втрати, які можуть виникнути в результаті роботи поліцейського, можуть мати серйозний вплив на психічне та емоційне здоров'я сім'ї. Смерть чи травма поліцейського члена родини може спричинити довготривалу травму та потребу у професійній психологічній підтримці для всієї сім'ї.

Крім того, ізолюваність від сім'ї через відпрацювання вночі або у вихідні може впливати на сімейні відносини та спричиняти відчуття **ВІДДАЛЕНОСТІ** і відсутності підтримки [64, с. 129].

Загалом, фактори, що впливають на сім'ї поліцейських, можуть бути складними та багатогранними, і вимагають уваги та підтримки з боку спеціалістів, щоб допомогти сім'ям ефективно управляти цими викликами і **ЗБЕРІГАТИ** здорові та стійкі відносини.

Додатково, важливо враховувати високий рівень відповідальності, який несе поліцейський. Це може створювати постійний психологічний тиск та **ПОТРЕБУ** в постійному переосмисленні ризиків, пов'язаних з їх професійною діяльністю. Це може впливати на емоційний стан поліцейського та його взаємодію з сім'єю. Також слід зазначити, що сім'ї поліцейських можуть стикатися зі стигматизацією та відчуттям відчуження від інших членів суспільства через роботу свого члена. Це може призвести до відчуття ізоляції та несприйняття з боку оточення, що становить додаткове навантаження для сімей.

Нарешті, важливо враховувати роль сімейних цінностей та культурних факторів. У багатьох культурах сім'я відіграє важливу роль у підтримці та захисті своїх членів, а також у формуванні їхніх ідентичностей. Робота поліцейського може впливати на ці цінності, і важливо забезпечити **ПІДТРИМКУ** сім'ям у збереженні та посиленні їхніх сімейних цінностей [46, с.

85].

Отже, враховуючи ці різноманітні фактори, що впливають на сім'ї поліцейських, необхідно надавати комплексну підтримку та ресурси для забезпечення їхнього психологічного, емоційного та соціального благополуччя. Тільки так можна створити умови для здорових та стійких сімейних відносин у цій особливо вимогливій професійній галузі.

У висновку слід підкреслити, що сім'ї поліцейських стикаються з різноманітними та складними викликами, які впливають на їхнє психологічне, емоційне та соціальне благополуччя. Постійний стрес, **ВИСОКИЙ** ризик для життя, віддаленість від сім'ї, травми та втрати, а також ізольованість можуть створювати серйозні труднощі у сімейних відносинах та спричиняти негативні наслідки для здоров'я сім'ї в цілому. Враховуючи це, важливо забезпечити сім'ям поліцейських доступ до адекватної психологічної, емоційної та соціальної підтримки [45, с. 323]. Це може включати консультування, терапію, тренінги зі стресового менеджменту, а **ТАКОЖ** розвиток механізмів підтримки та взаємопідтримки у сім'ї. Крім того, важливо враховувати контекст сімейних цінностей та культурних особливостей у наданні підтримки. Підтримка повинна бути гнучкою та враховувати унікальні потреби та переконання кожної сім'ї.

Загалом, забезпечення підтримки сім'ям поліцейських є важливою складовою справедливого та ефективного функціонування правоохоронної системи. Тільки за умови врахування та забезпечення потреб сімей можна **забезпечити** стійкі та здорові відносини, які підтримують дієву роботу поліцейських та сприяють їхньому успішному функціонуванню в суспільстві.

2.3. Моделі підтримки сімей поліцейських

В сучасному світі моделі підтримки сімей поліцейських виявляються надзвичайно важливими у забезпеченні їхнього благополуччя та підтримки.

Робота поліцейських членів родини, які постійно стикаються зі стресом, небезпекою та високими очікуваннями, потребує спеціалізованої та цілеспрямованої підтримки. У цьому контексті різноманітні моделі підтримки виявляються ключовими для надання необхідних ресурсів, які **ДОПОМОЖУТЬ** сім'ям поліцейських ефективно керувати стресом, впоратися з травмами та зміцнити сімейні відносини. До визначення найбільш оптимальних та ефективних моделей підтримки важливо досліджувати та розуміти особливості потреб та викликів, з якими стикаються сім'ї поліцейських у їхньому повсякденному житті

Моделі підтримки сімей поліцейських є важливим інструментом для забезпечення їхнього благополуччя та стійкості [64, с. 129]. Вони включають в себе різноманітні стратегії та програми, спрямовані на надання психологічної, емоційної та соціальної підтримки, а також розвиток ресурсів для управління стресом та вирішення конфліктів. Ось деякі з найпоширеніших моделей підтримки сімей поліцейських:

1. Індивідуальна терапія та консультування: ця модель передбачає надання професійної психологічної підтримки окремим членам сім'ї, які можуть стикатися зі стресом, тривогами чи травматичними досвідами. Це може бути корисним для поліцейського, його партнера чи дітей, щоб допомогти їм впоратися з емоційними труднощами та збільшити їхню стійкість [44].

2. Групова терапія та підтримка: групова модель підтримки зазвичай передбачає об'єднання сімей поліцейських в групи, де вони можуть ділитися своїми досвідами, навичками управління стресом та підтримувати один одного. Це може створити відчуття спільноти та підтримки, що є важливим для сімей, які стикаються з подібними викликами.

3. Психосоціальна підтримка від колег: багато поліцейських служб мають програми, які надають психосоціальну підтримку від колег. Ці програми можуть включати в себе підтримку від управлінців, спеціально

підготовлених колег або психологічні служби, які надають допомогу у вирішенні конфліктів та подоланні стресу.

4. Сімейні програми та інтервенції: ці програми спрямовані на зміцнення сімейних відносин, підвищення комунікаційних навичок та вирішення конфліктів у сім'ї. Вони можуть включати в себе сімейні терапії, розвивальні заняття та тренінги для сімейних членів.

5. Едукаційні та навчальні програми: ці програми спрямовані на надання сім'ям поліцейських необхідних знань та навичок для ефективного управління стресом, вирішення конфліктів та підтримки здорових сімейних відносин [36, с. 240].

Загалом, моделі підтримки сімей поліцейських варіюються в залежності від потреб та контексту, проте всі вони мають за мету забезпечити сім'ям необхідні ресурси та підтримку для ефективного управління стресом та зміцнення сімейних відносин.

Моделі підтримки сімей поліцейських є важливим аспектом забезпечення їхнього благополуччя та стійкості в умовах постійного стресу та ризику, пов'язаного з професійною діяльністю поліцейських. Ці моделі включають в себе різні підходи та стратегії, спрямовані на підтримку сімейних відносин, зменшення емоційного навантаження та вирішення конфліктів [26, с. 26].

Індивідуальна терапія та консультування можуть надавати професійну допомогу у вирішенні особистих проблем та подоланні емоційних труднощів.

Групова терапія та підтримка можуть створювати сприятливу атмосферу взаємодопомоги та взаємопідтримки серед сімей поліцейських. Психосоціальна підтримка від колег та управління також грає важливу роль у забезпеченні підтримки та стійкості сімей [22, с. 107].

Сімейні програми та інтервенції спрямовані на зміцнення сімейних відносин та розвиток ефективних стратегій управління конфліктами. Крім

того, едукативні та навчальні програми надають сім'ям необхідні знання та навички для подолання стресу та підтримки здорових сімейних відносин. Всі ці моделі мають на меті надати сім'ям поліцейських необхідну підтримку та ресурси для ефективного управління стресом та збереження стійких та здорових сімейних зв'язків.

У висновку можна зазначити, що моделі підтримки сімей поліцейських відіграють важливу роль у забезпеченні їхнього благополуччя та стабільності. Ці моделі надають різноманітні стратегії та ресурси для ефективного управління стресом, подолання травм та зміцнення сімейних відносин [18]. Індивідуальна терапія, групова підтримка, психосоціальна підтримка від колег, сімейні програми та навчальні інтервенції – усі ці моделі спрямовані на надання комплексної та цілеспрямованої допомоги сім'ям поліцейських. Враховуючи високий рівень стресу та небезпеки, пов'язаних з професійною діяльністю поліцейських, ефективні моделі підтримки є важливим чинником у забезпеченні їхнього психологічного та емоційного благополуччя, а також сприяють стабільності та ефективності правоохоронної діяльності в цілому.

РОЗДІЛ III. СУЧАСНІ УМОВИ ТА ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

3.1. Гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей в умовах дії воєнного стану в Україні

В умовах дії воєнного стану в Україні гарантії соціального захисту поліцейських та їх сімей набувають особливої важливості та актуальності. Правоохоронці, що працюють на передовій оборони країни від зовнішньої агресії, стикаються з надзвичайними викликами та ризиками, які можуть вплинути на їх фізичне та психологічне здоров'я, а також на благополуччя їхніх родин. У таких умовах, забезпечення належного соціального захисту стає не лише моральною обов'язковістю, але й стратегічною необхідністю для забезпечення ефективної роботи правоохоронців та підтримки їх сімейних зв'язків. Дослідження та аналіз цієї проблематики в контексті воєнного стану є важливим завданням, спрямованим на забезпечення належного захисту та підтримки тих, хто присвятив своє життя службі на користь нації в умовах війни.

Соціальний захист поліцейських є складовою внутрішньо-організаційної діяльності Національної поліції, а основним суб'єктом забезпечення такого захисту є Національна поліція, як орган державної влади, та держава в цілому.

Підтримуючи позицію Д. Марусевича щодо неоднозначного тлумачення поняття соціального захисту серед науковців [41, с. 89], узагальнюючи думки інших фахівців у даній галузі, у даному науковому дослідженні під соціальним захистом поліцейських будемо розуміти сукупність гарантій законодавчо-встановлених прав і свобод поліцейського, наданих йому відповідно до правового статусу в суспільстві.

Законодавчо визначеними являються такі види соціальних гарантій поліцейського [39, с. 90]: грошове забезпечення; одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського;

відпустка; медичне забезпечення; житлове забезпечення; пенсійне забезпечення; соціальна підтримка членів сім'ї поліцейського.

Усі названі гарантії соціального забезпечення поліцейських зберігаються за ними як у мирний час, так і під час введення воєнного стану. Однак на законодавчому рівні до того ж визначені в межах соціального захисту додаткові гарантії для поліцейських, пов'язані із особливостями несення служби поліцейськими, специфікою виконуваних завдань, додатковою винагородою за виконувану багато іншого.

Узагальнюючи нормативно-правові положення, які регламентують соціальний захист поліцейських в умовах дії воєнного стану, можемо виділити такі додаткові гарантії, які прийняті та діють в цей період: додаткова винагорода поліцейським на період дії воєнного стану; відстрочка від призову на строкову службу поліцейським, які перебувають у призовному віці, на строк проходження служби в Національній поліції; безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я будь-якої форми власності, тощо.

Враховуючи думки фахівців з даного питання, а також вимоги сучасності, можемо запропонувати виділити такі особливості соціального захисту поліцейських в умовах дії воєнного стану: динамічний характер норм, які визначають гарантії соціального захисту поліцейських під час воєнного стану; напрацювання механізмів реалізації цих гарантій вже в період дії воєнного стану; подолання колізій норм права шляхом залучення судової гілки влади; залучення волонтерського руху для матеріального забезпечення поліцейських, які фактично мають перебувати на державному утриманні; активізація правозахисного руху поліцейських; залишення без уваги законодавця адаптації положень щодо соціального захисту сімей поліцейських в період воєнного стану.

Не претендуючи на істину в останній інстанції, хочемо наголосити, що дія військового стану ще не завершена, тому ці особливості характерні на

МОМЕНТ подання до публікації статті. Вони можуть трансформуватися та удосконалюватися за рахунок новел законодавства, практики його застосування, умовиводів вчених, які досліджують даний вектор наукових інтересів [37, с. 112].

Водночас маємо наголосити на тих проблемних моментах, які виявляються в процесі реалізації гарантій соціального захисту поліцейських в умовах воєнного стану. Неоднозначним, на наш погляд, видається механізм забезпечення додатковим грошовим забезпеченням поліцейських Служби судової охорони та тих, що відряджені до закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Невизначеність позиції нормотворців та практиків спонукала до громадської дискусії у даному правовому полі, а також залучення судових органів тлумачення діючих норм права та вирішення правової позиції органів Національної поліції відповідно до принципу верховенства права.

Ще одним неоднозначним питанням в контексті гарантій соціального захисту поліцейських під час воєнного стану є медичне забезпечення. Неодноразово вчені України наголошували на тому, що запровадження під час дії режиму воєнного стану гарантії безкоштовного медичного забезпечення поліцейським в закладах охорони здоров'я України за будь-якої форми власності має позитивний вплив на адміністративно-правовий статус поліцейських в цілому [5; 6]. Однак, в засобах масової інформації на регулярній основі відбуваються збори коштів для лікування та реабілітації, як військовослужбовців, так і поліцейських [12]. Такі волонтерські ініціативи дають підстави вважати, що дотримання вказаної гарантії відбувається не у повному обсязі або з порушенням встановлених норм.

Саме тому варто ще раз проконтролювати керівникам відповідних органів та підрозділів Національної поліції стан дотримання такого виду соціальної гарантії. Крім того, залишається відкритим питання загальнообов'язкового державного страхування поліцейських, що

неодноразово ставилося фахівцями галузі права [21, с. 247].

Врегулювання даного питання на державному рівні сприятиме встановленню автоматичного механізму виплати компенсацій поліцейським у разі отримання ними або членами їх сімей шкоди здоров'ю (фізичному або психологічному) в наслідок виконання службових обов'язків, збройного конфлікту, нещасного випадку, стихійного лиха, тощо.

Не зважаючи на те, що додатково на час дії воєнного стану для поліцейських встановлені соціальні гарантії, маємо акцентувати увагу на тому, які ми можемо запропонувати пріоритетні напрямки їх розширення та удосконалення.

Першою гарантією соціального захисту поліцейських є грошове забезпечення. Саме тому першим напрямком удосконалення соціального забезпечення вважаємо перегляд впорядкування положень законодавства у даному напрямку. Акцент має робитися не на конкретних сумах під час визначення загальної суми грошового утримання, а у обчисленні будь-якого виду грошового забезпечення з огляду на прожитковий мінімум, мінімальну заробітну плату або неоподаткований мінімум доходів громадян, тобто на динамічну категорію, яка змінюється щороку. Таку ж категорію пропонуємо застосовувати під час визначення додаткової винагороди поліцейським під час воєнного стану та в інших подібних випадках. Таким чином можемо уникнути періодичної тяганини зі зміною внаслідок інфляції та інших подій, а також забезпечити поліцейським стабільний та достойний рівень життя.

Другим напрямком, на якому ми зосередимо увагу, є встановлення системи пільг для поліцейських, зокрема пільги на оплату житлово-комунальних послуг у період дії воєнного стану та у мирний час. Це не нова позиція [19], однак її реалізація сприятиме підвищенню статусу поліцейського в суспільстві. На сьогодні такі пільги надаються лише тим поліцейським, які мають статус учасника бойових дій. Ми наголошуємо на тому, що набуття статусу поліцейського вже має передбачати отримання

такої соціальної гарантії, як пільги на оплату житлово-комунальних послуг. Градація у відсотковому відношенні може бути з урахуванням набуття інших статусів (пенсіонер, ветеран, учасник бойових дій, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи, вдова, тощо). Відповідні зміни мають бути внесені до Закону України «Про Національну поліцію». Більш детальну регламентацію законодавчих положень пропонуємо викласти в окремому відомчому наказі МВС України, наприклад, «Про затвердження Інструкції про організацію та порядок надання поліцейським пільг на оплату житлово-комунальних послуг».

По-третє, задекларована в Законі України «Про Національну поліцію» тривалість робочого часу має відповідати фактично виконуваним роботам поліцейськими. Вироблення системи контролю за дотриманням вимог тривалості робочого дня; запровадження механізму компенсацій за перевищення встановлених норм праці; організація роботи територіальних органів Національної поліції так, щоб забезпечити принцип цілодобового несення служби поліцейськими та дотримати норми тривалості робочого часу та інші аспекти – це пріоритет для подальшого удосконалення соціального забезпечення поліцейських на шляху до європейської та світової спільності.

Четвертим напрямком, який заслуговує на увагу, це соціальний захист сімей поліцейських в період воєнного стану. Поліцейські у такий період більше часу перебувають на службі, іноді цілодобово, тому надання соціальних гарантій таким сім'ям має бути пріоритетом соціальної політики [52]. Прикладом може бути надання евакуаційного транспорту для таких сімей; надання їм тимчасового житла в регіоні, до якого виїхала родина; надання допомоги у влаштуванні дітей поліцейських до закладів освіти та дошкільних закладів, тощо. До цього напрямку також можемо віднести надання соціальної допомоги дітям поліцейських, які не проживають з ними внаслідок розлучення батьків.

Тут може бути той самий пакет допомоги, як і у попередньому випадку, адже діти при розлученні не втрачають свого статусу. В контексті сказаного окремо хотіли би зупинити увагу на вирахуванні аліментів від поліцейських, які офіційно виплачується. Вважаємо за доцільне здійснювати такі обчислення з урахуванням усіх додаткових виплат, які отримують поліцейські (додаткова винагорода у період воєнного стану, матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань, матеріальна допомога для оздоровлення, та інші види разових або систематичних виплат від держави). Частка аліментів у всіх виплатах визначатиметься в відсотках згідно чинного законодавства. Таким чином права дитини поліцейського на гідний рівень ЖИТТЯ будуть забезпечені більш надійно та справедливо.

І наостанок, пропонуємо доповнити перелік соціальний гарантій таким видом, як обов'язкове психологічне забезпечення поліцейських. У складі органів Національної поліції діють підрозділи психологічного забезпечення, проте мова йде про обов'язковість проходження психологічних сесій регулярно впродовж служби в поліції [17, с. 90].

Окремо хочемо наголосити на важливості обов'язкового психологічного забезпечення перед виконанням складних службових завдань, наприклад, в зоні деокупованих територій, а також після їх виконання. В умовах дії воєнного стану вважаємо за потрібно виділення конкретних видів обов'язкових психологічних програм: після повернення з деокупованих територій та перед контактом з сім'єю; у випадку отримання поранення в наслідок збройного конфлікту; у випадку виявлення ознак посттравматичного синдрому у поліцейського; поліцейський-свідок масової гибелі побратимів; та інші.

3.2. Концептуальні підходи до соціальної роботи з сім'ями поліцейський В умовах воєнного стану

Умови воєнного стану вимагають особливого підходу до соціальної

роботи з сім'ями поліцейських, які знаходяться на передовій захисту суверенітету та територіальної цілісності країни. Концептуальні підходи до цієї сфери вимагають комплексного розуміння та врахування специфіки воєнного конфлікту, його впливу на психологічний стан сімей та їх соціальну динаміку. Дослідження цього питання допомагає розробляти ефективні стратегії підтримки та реабілітації, спрямовані на забезпечення благополуччя та психологічної стійкості поліцейських сімей у період воєнних дій. Враховуючи складність ситуації, розвиток концептуальних підходів є критично важливим для забезпечення ефективної підтримки та захисту сімей поліцейських у найскладніших умовах.

Умови воєнного стану накладають особливі вимоги до соціальної роботи з сім'ями поліцейських, які працюють на передовій захисту національної безпеки та територіальної цілісності країни. Концептуальні підходи до цієї сфери можуть включати такі аспекти:

1. Травматичні наслідки та психологічна підтримка: умови воєнного конфлікту можуть викликати значний стрес та травматичні наслідки для поліцейських та їхніх сімей. Концептуальний підхід до соціальної роботи передбачає надання психологічної підтримки, консультування та терапевтичну допомогу для допомоги у подоланні травм та стресу [64, с. 129].

2. Фінансова підтримка та соціальні послуги: воєнний конфлікт може призвести до економічних труднощів для сімей поліцейських, особливо у випадку поранень або втрати годувальника сім'ї. Концептуальний підхід включає надання фінансової підтримки, доступ до соціальних послуг та програм підтримки для забезпечення мінімальних життєвих потреб сімей.

3. Збереження сімейних зв'язків: воєнний конфлікт може створити значний тиск на сімейні відносини поліцейських. Концептуальний підхід передбачає розвиток програм та послуг, спрямованих на збереження сімейних зв'язків, підтримку комунікації та вирішення конфліктів у сім'ї.

4. **Забезпечення безпеки та захисту:** в умовах воєнного стану забезпечення безпеки та захисту сімей поліцейських стає критично важливим. Концептуальний підхід передбачає розробку та впровадження програм захисту, включаючи сховища, евакуаційні плани та інші заходи безпеки [13, с. 12].

5. **Соціальна інтеграція та підтримка після війни:** після завершення військових дій важливо забезпечити соціальну інтеграцію поліцейських та їхніх сімей у мирне життя. Концептуальний підхід включає розробку програм реабілітації, навчання та перепідготовки, а також підтримку у вирішенні побутових та соціальних питань.

6. **Розвиток програм психосоціальної підтримки:** оскільки воєнний конфлікт може мати серйозний вплив на психічне здоров'я поліцейських та їхніх родин, концептуальний підхід включає розвиток програм психосоціальної підтримки. Ці програми мають на меті надання консультативної та терапевтичної допомоги для подолання стресу, тривоги, травматичних подій та інших психологічних проблем, що можуть виникнути у зв'язку з участю у воєнному конфлікті.

7. **Зміцнення ролі громадськості та місцевих спільнот:** концептуальний підхід передбачає залучення громадськості та місцевих спільнот до підтримки сімей поліцейських у воєнний період. Це може включати створення волонтерських груп, програми підтримки, а також активну участь громадських організацій у забезпеченні потреб сімей та ветеранів.

8. **Моніторинг та оцінка ефективності програм:** для забезпечення ефективної соціальної роботи з сім'ями поліцейських у воєнний період, концептуальний підхід включає систему моніторингу та оцінки результатів програм соціальної підтримки. Це дозволяє вчасно виявляти проблеми та коригувати стратегії роботи для максимальної ефективності [30, с. 27].

Ці концептуальні підходи спрямовані на забезпечення комплексної та цілеспрямованої підтримки сімей поліцейських у найважчі часи воєнного

конфлікту. Вони враховують специфіку умов та потреби учасників воєнних дій, сприяючи збереженню їхнього благополуччя та психологічної стійкості.

Загальна мета концептуальних підходів до соціальної роботи з сім'ями поліцейських в умовах воєнного стану полягає в забезпеченні комплексної підтримки та захисту, спрямованої на збереження благополуччя та психологічної стійкості цих сімей у найважчі періоди. Розробка та впровадження концептуальних підходів є важливою складовою стратегії підтримки поліцейських та їхніх родин, спрямованою на забезпечення їхньої безпеки, благополуччя та ефективності виконання службових обов'язків.

Останнім часом інтенсивно впроваджуються нові методи і технології соціальної роботи з поліцейськими. Сучасна соціальна робота пропонує використовувати первинні та вторинні методи у роботі з поліцейськими та їхніми сім'ями. До первинних належать такі методи: індивідуальна терапія, сімейна терапія, групова терапія [32, с. 157]. До вторинних – планування, консультування, супровід тощо. Основними процедурами технології сучасної соціальної роботи з поліцейськими є: соціальна профілактика – діяльність, спрямована на попередження проблем індивіда, подолання їх причин; соціальна реабілітація – діяльність, спрямована на подолання наслідків проблем, відновлення стану соціального функціонування; соціальна підтримка – діяльність, спрямована на компенсацію ресурсів військовослужбовця, втрачених під впливом проблеми [7, с. 6].

Слід зазначити, що соціальна робота з поліцейськими набуває індивідуального характеру. Зважаючи на це, центри соціальних служб для МОЛОДІ ведуть активний пошук перспективних форм, методів та моделей роботи саме з цією категорією. До таких форм входять індивідуальні консультації спеціалістів, робота «Телефону довіри». Також відновлюється робота за місцем проживання та робота молодіжних об'єднань. Отже, на цей час соціальна робота з призовною молоддю та поліцейськими залишається пріоритетною в діяльності центрів соціальних служб.

Соціальна робота з поліцейськими та їхніми сім'ями здійснюється також через надання інформаційних, психологічних та корекційних послуг. Вона спрямовується на можливості клієнта або групи людей, що її потребують. Основним суб'єктом такої діяльності має стати соціальний працівник, який, організовуючи заходи із соціальної допомоги зазначеній соціальній групі, на думку Ю. Таран, має здійснювати: вивчення соціально-психологічних якостей поліцейських; організацію та проведення соціально-психологічної роботи з підтримки поліцейських та їхніх сімей; проведення заходів щодо соціально-психологічної адаптації поліцейських до умов цивільного життя; організацію соціально-психологічної допомоги поліцейським та членам їхніх сімей; організацію взаємодії з медичною службою [37, с. 113].

Вважаємо, що серед засобів, найбільш використовуваних у сучасній соціальній роботі з поліцейськими та їхніми сім'ями, провідним є соціально-психологічний тренінг. Н. Євдокимова визначає соціально-психологічний тренінг як форму спеціально організованого спілкування, психологічний вплив якого базується на активних методах групової роботи. Така форма роботи допомагає поліцейським подолати стрес, сформувати здатність до комунікації, адаптуватись після повернення із військової служби, запобігти професійному вигоранню та професійним деформаціям у майбутньому [41, с. 211].

Таким чином, можна сказати, що соціально-психологічний тренінг набуває найбільш широкого значення у соціальній роботі з поліцейськими та їхніми сім'ями. Тренінгові заняття полегшують і прискорюють процес оволодіння знаннями, вміннями і навичками ефективної соціальної поведінки, сприяють оптимізації комунікативних можливостей людини, створюють можливості для більш повного самопізнання її самовизначення.

Зміст соціально-психологічного тренінгу для поліцейських та членів їхніх сімей в основному спрямований на розвиток комунікативних

здібностей, сприяння згуртованості військового колективу, стимулювання особистісного зростання, розвитку творчих здібностей, адаптаційних можливостей, безконфліктного, позитивного спілкування, зняття емоційної напруги, релаксацію тощо. Робота з сім'ями поліцейських здійснюється за допомогою певних методів, які можуть успішно застосовуватися у ході соціально-психологічного тренінгу. Це, зокрема, рольові ігри, кейс-метод, методі «мозкового штурму», релаксаційних вправ, методики зворотного зв'язку, арт-терапії. Наведені дані свідчать про надзвичайну різноманітність форм і методів тренінгової роботи. Отже, застосування тренінгів є запорукою ефективності соціальної роботи з поліцейськими та їхніми сім'ями [10]. У цілому можемо зробити висновок, що комплекс тренінгових засобів у соціальній роботі з сім'ями поліцейських, котрий наразі перебуває у стадії розробки, забезпечить винайдення нових принципів роботи з цією категорією осіб.

У цілому необхідно відзначити, що соціальна робота з поліцейськими та членами їхніх сімей має носити інтегративний характер, визначна роль у цій справі належить, на нашу думку, соціальному працівникові та соціальному педагогові. Проаналізувавши особливості соціальної роботи з поліцейськими та їхніми сім'ями ми дійшли висновку, що, незважаючи на збільшення науково-практичних розробок, присвячених проблемі сучасного стану соціальної роботи з поліцейськими та їхніми сім'ями все ще відчувається її недостатня розробленість із позицій ідей соціальної педагогіки і соціальної роботи, без використання яких розвиток цієї проблеми є малоефективним.

Було визначено, що соціальна робота з поліцейськими містить соціальний захист, соціальну підтримку, соціальне обслуговування, адаптаційну роботу й реалізується у сучасній парадигмі держаного управління – соціальних послуг. Встановлено, що соціальна робота з поліцейськими та членами їхніх сімей здійснюється за такими основними

напрямами: соціальним, соціально-психологічним, соціально-педагогічним, соціально-правовим, медико-соціальним, соціально-економічним, матеріальним та соціально-трудоим. Проте необхідним є й розвиток соціокультурного і освітнього напрямів, що забезпечать адаптацію людини у соціумі, її особистісне зростання та самовдосконалення. Також актуальними у сучасних умовах стають розробка та реалізація шляхів усвідомлення суспільством та фахівцями соціальних проблем поліцейських та їхніх сімей, постійний науково-практичний пошук і дієва допомога названій категорії у розв'язанні їхніх проблем на практиці.

Цілі сучасної соціальної роботи полягають у тому, щоб зберегти фізичні та психічні сили поліцейських, скорегувати їхні особистісні установки, стимулювати їхній розвиток у суспільстві. Оптимізація сучасних технологій соціальної роботи з поліцейськими можлива за дотримання таких умов: розширення спектру послуг у державній мережі соціальних служб, створення альтернативних осередків соціальних послуг; наявність у фахівців із соціальної роботи зі спеціальною підготовкою досвіду щодо роботи у військовому середовищі з розв'язання проблем поліцейських; організація самопомоги і взаємодопомоги родинам поліцейських; формування дієвої соціальної політики держави, зокрема у сфері соціального захисту учасників військових подій в Україні.

ВИСНОВКИ

Таким чином у ході нашого дослідження особливостей соціальної роботи з сім'ями поліцейських можемо зробити наступні висновки:

1.Дослідили теоретико-правові аспекти соціального забезпечення поліцейських та їх сімей в Україні. Україна має законодавство, що регулює питання соціального захисту поліцейських та їх сімей. Закон "Про Національну поліцію" визначає основні положення щодо соціальних гарантій, які надаються правоохоронцям та їхнім родинам. Соціальне забезпечення для поліцейських має свою специфіку порівняно з іншими категоріями працівників, оскільки враховує ризики та особливості їхньої професійної діяльності. Поліцейські та їхні сім'ї мають право на безкоштовні медичні послуги у відомчих закладах охорони здоров'я, санаторно-курортні **ВІДПУСТКИ** та інші соціальні пільги, які надаються за рахунок державного бюджету. Незважаючи на наявність законодавства, іноді виникають проблеми з реалізацією соціальних гарантій для поліцейських та їх сімей через **недостатнє** фінансування, бюрократичні перешкоди та інші фактори. Отже, розуміння теоретико-правових аспектів соціального захисту поліцейських є важливим для забезпечення належних умов праці та підтримки для правоохоронців та їхніх родин у виконанні службових обов'язків. Дотримання цих аспектів сприяє збереженню ефективності та професійного розвитку правоохоронців, а також підтримує їхнє фізичне та психологічне благополуччя.

Відтак, поліцейським та членам їх сімей забезпечується соціальний захист через низку гарантованих послуг, включаючи безкоштовні медичні послуги у відомчих закладах охорони здоров'я при МВС, санаторно-курортні відпустки, медичні огляди та інше. Питання соціального захисту поліцейських регулюються законодавством, зокрема, Законом «Про Національну поліцію», де визначено особливості соціального захисту для цієї категорії працівників. Таке соціальне забезпечення має свою специфіку

порівняно з загальними поняттями соціального захисту, оскільки враховує особливості професійної діяльності поліцейських та їхніх сімей, що потребують додаткового захисту через специфіку виконуваних обов'язків та можливих ризиків, пов'язаних із цією професією.

2. У результаті аналізу теоретичних аспектів особливостей соціальної роботи з сім'ями поліцейських можна зробити висновок, що ця сфера діяльності вимагає комплексного підходу та урахування специфіки професійного життя правоохоронців та їхніх родин. Особливості цієї роботи включають в себе не лише забезпечення соціального захисту та підтримки в екстремальних ситуаціях, але й розробку стратегій адаптації до викликів професійної діяльності, міжособистісних взаємин у сім'ї та підтримку у розв'язанні конфліктів та стресових ситуацій. Важливим аспектом є розуміння та врахування психологічних та емоційних потреб поліцейських та їхніх сімей, а також забезпечення доступу до необхідних ресурсів і послуг для подолання труднощів та вирішення проблем. Зазначимо, що в КОНТЕКСТІ воєнного стану чи інших екстремальних ситуацій, таких як природні катастрофи або масові протести, значення соціальної роботи з сім'ями поліцейських зростає, оскільки вони стають вразливими для психологічного та емоційного стресу, а також можуть потребувати додаткової підтримки та захисту. Отже, розуміння та врахування теоретичних аспектів соціальної роботи з сім'ями поліцейських є важливим для ефективного функціонування правоохоронної системи та забезпечення благополуччя та психологічної стійкості її працівників та їхніх родин.

3. У контексті сучасних умов та викликів соціальної роботи з сім'ями поліцейських важливо визначити і розглянути низку ключових аспектів. Поліцейські та їхні родини стикаються з унікальними викликами, що виникають з їхньої професійної діяльності, такими як стрес, травми та **ВИСОКИЙ** рівень ризику. Сучасні умови також включають в себе широкий спектр соціальних проблем, таких як економічна нестабільність, наростаюча

кримінальність та соціальна напруженість, що додатково ускладнює ситуацію для поліцейських та їхніх родин. Одним із головних викликів є забезпечення належного соціального захисту та психологічної підтримки для поліцейських та їхніх родин, особливо у відповідь на стресові ситуації та події, які можуть виникати у зв'язку з професійною діяльністю. Крім того, важливо забезпечити доступ до необхідних ресурсів та послуг, які сприяють збереженню стабільності та благополуччя у сімейному оточенні правоохоронців. Велика увага також приділяється розробці та впровадженню інноваційних програм та підходів у сфері соціальної роботи з сім'ями поліцейських. Ці програми спрямовані на підвищення рівня психологічної стійкості, забезпечення соціального захисту та підтримки, а також на розвиток механізмів превентивної діяльності для запобігання конфліктам та кризовим ситуаціям у сімейному середовищі.

Отже, враховуючи сучасні умови та виклики, соціальна робота з сім'ями поліцейських вимагає комплексного та індивідуалізованого підходу з урахуванням їхніх потреб, особливостей та контекстуальних умов. Подолання цих викликів потребує спільних зусиль держави, правоохоронних органів, громадськості та професійних працівників у галузі соціальної роботи, щоб забезпечити безпеку, стабільність та добробут поліцейських та їхніх родин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альошин В.В. Поняття та структура механізму соціального захисту співробітників правоохоронних органів. *Право і суспільство*. № 4. 2021. С. 72-81.
2. Аносенков А. Поняття та особливості соціального захисту поліцейських в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. № 3. С. 43-49
3. Бахчев К. В. Гарантії соціального захисту поліцейських в умовах дії воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 351-354
4. Бобрішова Л. В. Поняття медичного забезпечення поліцейських національної поліції України як елемент соціального забезпечення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2021. № 4. С. 25-29
5. Босак Х. Щодо вдосконалення соціального захисту співробітників внутрішніх справ України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 154-166.
6. Бугайчук, К.Л. Правове регулювання підвищення рівня соціального захисту поліцейських. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України* : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. С. 59-61
7. Бурлака О.С. Проблемні питання соціально-правових гарантій працівників поліції. С. 6-11. *Актуальні питання соціального захисту співробітників Національної поліції: тези доповідей учасників Всеукраїнського Інтернет – круглого столу: матеріали Всеукраїнського Інтернет – круглого столу (в авторській редакції)*, (м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2020 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. 107 с. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:F-ZvJwTi-8AJ:repositsc.nuczu.edu.ua>

8. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Юридична думка, 2017. 992 с.
9. Воропай Л. А. Міжнародні аспекти формування державної політики у сфері соціального захисту учасників бойових дій. Публічне управління та митне адміністрування. 2020. № 2. С. 215-219
10. Глазко Н. Д. Зарубіжний досвід забезпечення соціальної сфери. Ефективна економіка: наукове фахове видання. 2014. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3059>
11. Гордієнко Л. А. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм та особливості його впровадження в Україні. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 4. С. 25-33
12. Григораш Г. В., Григораш Т. Ф., Олійник, Субачов І. Т. Системи соціального страхування зарубіжних країн: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: ДДФА, 2007. 146 с.
13. Денісова Л.Л. Правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2017. 20 с.
14. Денісова Л.Л. Проблеми правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції. Науковий вісник публічного та приватного права. Вип. 1-1. 2016. С. 125-129.
15. Джуган Р.І., Кацьора О.В. Соціальне і медичне страхування: методичні рекомендації до курсу. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 45 с.
16. Дяченко О. О. Адміністративно-правові аспекти соціального захисту поліцейських. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. Вип. 6. С. 93-96
17. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с.
18. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод : рат. Законом України від 17 лип. 1997 р. № 475/97-ВР. URL: <https://www.>

echr.coe.int/documents/convention_ukr.pdf

19. Європейська соціальна хартія: рат. Законом України від 14 вер. 2006 р. № 137-V. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062)

20. Загальна декларація прав людини: прийн. і прог. рез. Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. 217 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 Text

21. Зайцев С. Ю. Правові засади соціального захисту поліцейських в Україні. Право та державне управління. 2022. № 3. С. 246-252

22. Іванова І. Б. Соціальна робота з людьми похилого віку: навч. по сіб. К.: Університет «Україна», 2023. 220 с.

23. Ізбаш К. С., Пташенко С. І. Елементи механізму адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників національної поліції України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 287-289.

24. Іншин М. І. Сутність і значення поняття соціального захисту працівників поліції в сучасних умовах. Вісник Чернівецького факультету Національного університету. 2015. № 4. С. 269-277.

25. Кислицька Н. В. Соціальний захист працівників поліції – як важлива складова правової держави. Становлення та розвиток Національної поліції України і Національної гвардії України в умовах євроінтеграції : матеріали підсумк. наук.-теорет. конф., м. Київ, 3 березня 2017 р. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 154-158.

26. Клипа О. П. Окремі аспекти сучасного стану правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України. Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 жовтня 2020 р. Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 24-28.

27. Клипа О.П. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2021. 22 с.

28. Клипа О. П. Організаційно-правові заходи вдосконалення соціального захисту Національної поліції України. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 9. С. 226-229. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2020/56.pdf

29. Клипа О. П. Сучасний стан соціального захисту працівників поліції Республіки Болгарія та Республіки Грузія. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2020. № 47. Т. 1. С. 78-82.

30. Князькова Л. М. Роль держави у соціальному захисті поліцейських. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 3. С. 25-28

31. Коломоєць П. В. Гарантії реалізації трудових прав поліцейських дис. канд.юр.наук : 12.00.05. Харків, 2018. 173 с.

32. Колотік А. С. Особливості соціального забезпечення поліцейських як важливої гарантії їх службово-трудової діяльності. Науковий вісник публічного та приватного права. 2023. Вип. 1. С. 56-61

33. Кондратенко О. Міжнародний досвід щодо забезпечення державою соціальної захищеності ветеранів війни. Держава та регіони. 2018. № 1. С. 102-106

34. Кондратенко О. О. Державне регулювання механізмів соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей: дис. канд. наук. з держ. управління : 25.00.02. Київ, 2019. 280 с.

35. Конституція України від 28.06.1996р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

36. Корольчук Б. Характеристика трудової правосуб'єктності поліцейського та її елементи. Knowledge, Education, Law, Management. 2020. № 3 (31). Рр. 239-243.

37. Костенко М. В. Особливості культури держави Ізраїль. Тези доповідей XLIX наукової конференції студентів та молодих вчених Львів, 01 лютого 2022 року. С. 112-113.

38. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах:

навчальний посібник. Л.: Логос, 2017. 198 с.

39. Кубицький С. О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-тє вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с.

40. Логвиненко Б. О. Медичне забезпечення як складова соціального захисту ОВС. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. 2007. № 2. С. 208-215.

41. Марусевич Д. О. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту поліцейських. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081-Право. НАВС, Київ, 2021. 236 с.

42. Марусевич Д. О. Структура механізму адміністративно-правового регулювання соціального захисту поліцейських. Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6-7 берез. 2020 р. Дніпро : Прав. світ, 2020. С. 77-80.

43. Москаленко В. В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. Наукові записки НаУКМА. 2013. №21. С. 41-44.

44. Нагребельний В. П., Болотіна Н. Б. Соціальний захист. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: «Українська енциклопедія», 1998. URL: https://leksika.com.ua/16940928/legal/sotsialniy_zahist

45. Пададименко Н. В. Поняття «соціальне забезпечення працівників правоохоронних органів». Публічне право. 2013. № 3. С. 322-329.

46. Панкова Д. В. Соціальний захист поліцейських. С. 85–87. Актуальні питання соціального захисту співробітників Національної поліції: тези доповідей учасників Всеукраїнського Інтернет – круглого столу: матеріали Всеукраїнського Інтернет – круглого столу (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2020 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. 107 с. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:F-ZvJwTi-8AJ:repositsc.nuczu.edu.ua>

47. Поливанюк В. Д., Король К. С. Особливості діяльності підрозділів Національної поліції під час запровадження воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 444-446.

48. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20> Text

49. Про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію щодо осучаснення розміру грошового забезпечення поліцейських: проект Закону України №6506-1, зареєстрований у Верховній Раді України 06.01.2022 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=7356

50. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року № 1533ІІ (редакція від 14.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14> Text

51. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-ХІV . URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19> Text

52. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> Text

53. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року №580- VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379

54. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 9 квітня 1992 року. №2262-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 29. Ст. 399.

55. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2001. Ст. 213.

56. Про соціальну роботу та соціальні послуги : Проект Закону України

від 21.01.2014 р. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/NT0714>

57. Прокопенко В. Ю. Пенсійне забезпечення: вітчизняна практика та зарубіжний досвід. Вісн. ХНАУ. Серія: Економічні науки. 2018. № 4. С. 418-427.

58. Пташенко С. І. Сучасний стан нормативно-правового регулювання соціального захисту поліцейських в Україні. Південноукраїнський правничий часопис. 2023. № 4. С. 77-81

59. Семигіна Т. В. Порівняльна соціальна політика. К.: МАУП, 2005. 276 с.

60. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин та туризму, 2020. 275 с.

61. Соціальна педагогіка: словник-довідник / За заг. ред. Т.Ф. Алексеєнко. Вінниця: Планер, 2009. 542 с.

62. Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р. Львів : ЛДУБЖД, 2022. 222 с.

63. Тимофєєва М. І. Сутність соціального захисту населення. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2016. № 6 (230). С. 169-178.

64. Ткаченко Ю. Роль держави у сфері соціального забезпечення: історичний екскурс. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 1. С.128-131.

65. Хомин О. Є. Правова основа соціального захисту працівників правоохоронних органів України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 2. С. 132-140

66. Чекан М. М. Публічне адміністрування соціального захисту в Україні: дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ : Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана, 2020. 226 с.

67. Юридичний словник / за ред. Б. М. Бабія. Київ : Гол. ред. Укр. рад.

енцикл., 2003. 872 с

Схожість

Джерела з Інтернету

262

2	http://nvppp.in.ua/vip/2023/1/10.pdf	0.11%
3	http://www.lsej.org.ua/4_2023/85.pdf	2.14%
5	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/48454/1/%e2%84%963%2c%202022.pdf	20 джерел 2.39%
6	http://lsej.org.ua/3_2022/4.pdf	16 джерел 1.22%
7	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/18073/1/dysertatsia_marusevych.pdf	4 джерела 0.79%
8	http://srso.udpu.edu.ua/article/download/244086/pdf9	1.7%
9	http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/4_2021.pdf	4 джерела 0.78%
10	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/4007/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%2028...	1.06%
11	https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/5c99bbcc-85f2-47b7-8d85-359d4e272d6e/content	16 джерел 0.99%
12	https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1e96fdf1-e998-401c-a20c-96ec901a9000/content	7 джерел 0.57%
13	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/3942/1/%d0%a2%d0%b5%d0%b7%d0%b0_%d0%86%d0%b7%d0%b1%d0%...	1.06%
14	http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/4/4_2023.pdf	2 джерела 0.3%
15	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/83654/1/diss_Klypa.pdf	0.29%
17	https://revolution.allbest.ru/law/01430865_0.html	4 джерела 0.09%
18	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11338/5/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%94%...	0.49%
19	http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12489/1/DUI%20Internet%20-%20round%20table%2007_10_2020%2028...	0.11%
20	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11338/1/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%94%...	0.4%
22	http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6555/1/%d0%90%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd...	0.22%
23	https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/96608a59-7f97-412b-b344-fcb6da7db926/content	0.07%
24	https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/120f4935-49c3-4e35-ad1e-f94a3d2f0fe9/content	0.07%

25	https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41767/1/%d0%ae%d0%a4_2020_%d0%9f%d0%b0%d0%b2%d0%bb%d1%83	3 джерела	0.56%
27	http://univd.edu.ua/science-issue/issue/4141	4 джерела	0.1%
28	https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/15765/dis_Shkindiuk_2022.pdf?isAllowed=y&sequence=1	2 джерела	0.08%
29	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77366		0.11%
30	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19872/1/dysert_polishko.pdf		0.29%
31	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77999		0.11%
32	https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23034/1/monohrafiia_cherneta.pdf	2 джерела	0.16%
33	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/423/suchasni_problemi_trudovogo_ta_pensiynog.pdf?isAllowe...		0.11%
34	https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%9E%D0%9A_07_I%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D...		0.15%
35	https://protocol.ua/ru/postanova_kas_vp_vid_18_10_2023_roku_u_spravi_420_16628_22_1		0.21%
36	https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2017-3/EP_2017_3.pdf		0.11%
37	http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb1_156.pdf	2 джерела	0.11%
38	http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6444		0.15%
39	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/35377/1/dis.pdf		0.08%
40	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/56930		0.07%
41	http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2206/1/%d0%a8%d0%b0%d0%bc%d0%bb%d1%96%20%d0%a1.%d0%...		0.1%
45	http://nvppp.in.ua/vip/2021/2-2/2-2_2021.pdf	4 джерела	0.11%
46	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9647/Politseiska_administratyvna_diialnist_2020.pdf?isAllowe...		0.1%
48	https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19929/1/Davydenko_dys.pdf		0.08%
49	https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/657/1/%d0%a2%d0%9d%d0%a3_%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be_202...		0.11%
51	http://nvppp.in.ua/vip/2018/3/tom_1/vip3-1_2018.pdf		0.11%
55	http://college.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/program-srzh-2.pdf		0.15%

56	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84646	2 джерела	0.28%
57	http://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/02/1%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%BB...		0.22%
58	http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1813/1/Kmin_magisterska_2020.pdf		0.07%
59	https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2020/berezovska/dis.pdf		0.07%
60	https://pravo.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2022/01/03.12.2021-Zbirnyk-konferentsiyi_compressed.pdf	8 джерел	0.07%
61	https://revolution.allbest.ru/law/01442025_0.html	4 джерела	0.22%
62	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28245/1/dysertaciia-zhuk.pdf		0.09%
64	http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2023/1/%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%...		0.08%
65	https://protocol.ua/ru/postanova_kas_vp_vid_29_01_2020_roku_u_spravi_440_4332_18		0.23%
66	https://ronl.org/stati/gosudarstvo-i-pravo/724535	3 джерела	0.2%
67	https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2022/10/dis_Lytovchenko.pdf		0.15%
68	http://www.univd.edu.ua/science-issue/issue/4122		0.11%
69	http://faculty-law-polytec.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/03/zbirnyk-tez-2020.pdf		0.07%
70	https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_18_04_2019_roku_u_spravi_806_889_17		0.23%
71	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6107/Trudove%20pravo%20Ukrainy_pidruchnyk_HNUVS_2019...		0.33%
72	https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B...		0.15%
74	https://protocol.ua/ru/postanova_kas_vp_vid_26_04_2023_roku_u_spravi_420_19450_21_1	4 джерела	0.25%
75	http://cgp.nmu.org.ua/ua/students/pravo_sz.pdf		0.11%
76	https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/download/715/681/724		0.11%
77	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79699/1/Triputen_SR.pdf;jsessionid=5C9D2ED4A576D105E4A95E...		0.16%
78	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/51501/1/Dacenko_insurance.pdf		0.07%
79	https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_16_04_2020_roku_u_spravi_818_1157_17	2 джерела	0.23%

80	http://oplib.ru/random/view/74271	2 джерела	0.09%
81	http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29599/1/constitutional_law.pdf		0.11%
82	https://nauka.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Univesytetskyj-2017-v.2-ch.1.pdf		0.09%
83	http://scc.knu.ua/upload/iblock/d83/dis_Melnyk%20V.P..pdf		0.15%
84	https://ibuhgalter.net/ru/material/1394/27179	2 джерела	0.27%
85	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH26E00A.html		0.17%
86	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74799	3 джерела	0.17%
87	http://kymu.edu.ua/files/metod-rekom-magistr.pdf		0.26%
88	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U1072.html		0.18%
89	https://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84643/1/Dryga_bac_rob.pdf	2 джерела	0.16%
90	http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11918/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d	2 джерела	0.16%
91	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79698/1/Shestopal.pdf		0.17%
92	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/540/14%20%d0%91%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b0%d1%8...		0.1%
93	https://vdocuments.mx/f-radagov-f-ff.html		0.07%
94	https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%A0%D0%9D%D0%9F-%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D...		0.23%
95	http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/14242		0.14%
97	https://doc4web.ru/ekonomika/stan-zaynyatosti-socialno-nezahischenih-verstv-naselennya.html		0.23%
98	https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%BF%D...		0.07%
99	http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/16900/1/Zbirnik_%e2%84%9645_economika.pdf		0.08%
100	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84650	3 джерела	0.19%
101	http://www.lsej.org.ua/1_2024/87.pdf		0.09%
102	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/32075/1/%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%80%...		0.11%

103	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/32090/1/%d0%94%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%bd%d0%b0%...	0.11%
104	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/VSEI/naukanavtsh.pdf	0.18%
105	https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/678607/mod_resource/content/1/%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%...	0.17%
106	http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2018/ADM-PR2017-M.pdf	0.07%
108	https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/metod-rekom-VKR-mm.pdf	0.16%
110	http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23335/Sotsialna%20Polityka%20Kontseptsii%20Tekhnolohii%20Perspe...	0.16%
111	https://lpnu.ua/sites/default/files/dissertation/2016/2731/dis.tyun_.pdf	0.07%
112	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15932/Diss-Tokmilova.docx?isAllowed=y&sequence=4	0.07%
113	http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/dis_2022.pdf	0.08%
114	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41771/1/dis_hovpun.pdf	0.07%
115	http://eprints.zu.edu.ua/31227	6 джерел 0.12%
116	http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/33914/1/2022_%d0%9c_%d0%9c%d0%91%d0%90%d0%b7%...	10 джерел 0.12%
117	https://protocol.ua/ua/postanova_kas_vp_vid_26_06_2019_roku_u_spravi_820_4748_17	2 джерела 0.11%
118	https://dspace.bdpu.org/xmlui/bitstream/handle/123456789/3799/KVALIFIKATSIIINA%20ROBOTA_SOI_2021.pdf	3 джерела 0.1%
119	https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2640/1/%d0%91%d1%96%d0%bb%d0%be%d1%83%d1%81%20.р	6 джерел 0.1%
120	http://4-i-5.ru/text-3/page-14-ref-18332.php	7 джерел 0.1%
121	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74800	2 джерела 0.09%
122	https://allreferat.com.ua/ru/Dilovodstvo_dokumentoznavstvo_bibliotechna_sprava_arhivoznavstvo/kursovaya/592	0.08%
123	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9683/2/%d0%a0%d0%b5%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b0%...	12 джерел 0.07%
124	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/37128/1/Topunova_bakalavr.pdf	2 джерела 0.07%
125	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/13708/vidomostisopravo.pdf	0.07%
126	https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/582b70ae-fcb-46fe-b500-872922d36847/content	5 джерел 0.07%

127 <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/55667/1/%d0%a4%d0%9c%d0%92%20291%20%d0%9c%d0%92%20%d0%9a%d0%> 7 Джерел 0.07%

128 <http://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/vidomist-specz-osvita.pdf> 0.07%

Джерела з Бібліотеки

52

1 **Студентська робота** ID файлу: 1015911174 Навчальний заклад: Open International University of Hu 20 Джерело 3.07%

4 **Студентська робота** ID файлу: 1015909622 Навчальний заклад: Open International University of Hu 2 Джерело 3.01%

16 **Студентська робота** ID файлу: 1012994682 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 1.18%

21 **Студентська робота** ID файлу: 1015911563 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.94%

26 **Студентська робота** ID файлу: 1015809030 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.55%

42 **Студентська робота** ID файлу: 1015661667 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.11%

43 **Студентська робота** ID файлу: 1013809327 Навчальний заклад: Open International University of Hu 7 Джерело 0.09%

44 **Студентська робота** ID файлу: 1013528101 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.1%

47 **Студентська робота** ID файлу: 1010776714 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.09%

50 **Студентська робота** ID файлу: 1015499826 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.09%

52 **Студентська робота** ID файлу: 1015240121 Навчальний заклад: Open International University of Hu 9 Джерело 0.15%

53 **Студентська робота** ID файлу: 1015626430 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.11%

54 **Студентська робота** ID файлу: 1015700812 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.08%

63 **Студентська робота** ID файлу: 1015895911 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.07%

73 **Студентська робота** ID файлу: 1013855550 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.33%

96 **Студентська робота** ID файлу: 1013526123 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.13%

107 **Студентська робота** ID файлу: 1015634856 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.16%

109 **Студентська робота** ID файлу: 1012912606 Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 0.16%

Цитати

Цитати

5

- 1 «...із надання допомоги слабким і знедоленим, усім, хто неспроможний самостійної заробляти на гідне людини життя, не має іншого джерела доходу. Так, преамбула французької Конституції 1946 р. проголошує, що гарантує всім, зокрема дітям, матері та людям похилого віку, охороні здоров'я, матеріальне забезпечення, відпочинок і дозвілля. Будь-яка людська істота, позбавлена можливості працювати за віком, фізичним і розумовим станом або економічним становищем, має право отримувати від колективу кошти, необхідні для існування»
- 2 «...як державну систему виплати допомог з причин хворобита безробіття, а такожі різних допомог жінкам і дітям, пенсій, тобто це поняття окреслює систему соціального захисту ві основному через форму соціального забезпечення, покладеного на відповідне державне міністерство із зазначенням приписів відповідальності за його здійснення»
- 3 «соціальний захист - цеї урядова програма, яка допомагає працівникам, пенсіонерам таї їхнім сім'ям досягти рівня економічного забезпечення»
- 4 «це система суспільних відносин, яка призначена для задоволення особистих матеріальних потреб громадян через індивідуальну форму розподілу зії спеціальних фондів; здійснюється державою за рахунок коштів суспільства; вищезгадані кошти надаються замість заробітної плати або як додаток до неї у випадках, передбачених законодавством, у разі втрати чи зниження заробітку, додаткових витрат або неможливості працевлаштування»
- 5 «...у порівнянні із соціальним захистом єї вужчим поняттям і позначає практику виплати пенсій, соціальної допомоги, соціального догляду. Відповідно до міжнародних стандартів соціальне забезпечення включає також право на медичну допомогу, медичне страхування, державну підтримку сімї і, материнства й дитинства, утримання і виховання за державні кошти дітей- сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування»

Посилання

1

1. Альошин В.В. Поняття та структура механізму соціального захисту співробітників правоохоронних органів. *Право і суспільство*. № 4. 2021. С. 72-81. 2. Аносенков А. Поняття та особливості соціального захисту поліцейських в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. № 3. С. 43-49. 3. Бахчев К. В. Гарантії соціального захисту поліцейських в умовах дії воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 351-354. 4. Бобрішова Л. В. Поняття медичного забезпечення поліцейських національної поліції України як елемент соціального забезпечення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2021. № 4. С. 25-29. 5. Босак Х. Щодо вдосконалення соціального захисту співробітників внутрішніх справ України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 154-166. 6. Бугайчук, К.Л. Правове регулювання підвищення рівня соціального захисту поліцейських. *Сучасна європейська поліцейська та можливість її використання в діяльності Національної поліції України* : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 11 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. С. 59-61. 7. Бурлака О.С. Проблемні питання соціально-правових гарантій працівників поліції. С. 6-11. *Актуальні питання соціального захисту співробітників Національної поліції: тези доповідей учасників Всеукраїнського Інтернет - круглого столу: матеріали Всеукраїнського Інтернет - круглого столу (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2020 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. 107 с. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:F-ZVjwTi-8AJ:repositsc.nuczu.edu.ua/548>. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Юридична думка, 2017. 992 с. 9. Воропай Л. А. Міжнародні аспекти формування державної політики у сфері соціального захисту учасників бойових дій. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2. С. 215-219. 10. Глазко Н. Д. Зарубіжний досвід забезпечення економічної сфери. *Ефективна економіка: наукове фахове видання*. 2014. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3059>. 11. Гордієнко Л. А. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм та особливості його впровадження в Україні. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 4. С. 25-33. 12. Григораш Г. В., Григораш Т. Ф., Олійник, Субачов І. Т. Системи соціального страхування зарубіжних країн: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: ДДФА, 2007. 146 с. 13. Денісова Л.Л. Правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2017. 20 с. 14. Денісова Л.Л. Проблеми правового регулювання соціального забезпечення працівників поліції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Вип. 1-1. 2016. С. 125-129. 15. Джуган Р.І., Кацьора О.В. Соціальне і медичне страхування: методичні рекомендації до курсу. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 45 с. 16. Дяченко О. О. Адміністративно-правові аспекти соціального захисту поліцейських. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Вип. 6. С. 93-96. 17. *Енциклопедія для фахівців соціальної сфери*. 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с. 18. *Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод* : рат. Законом України від 17 лип. 1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://www.55echr.coe.int/documents/convention_ukr.pdf. 19. *Європейська соціальна хартія*: рат. Законом України від 14 вер. 2006 р. № 137-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062. 20. *Загальна декларація прав людини: прийм. і прог. рез. Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р.* 217 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015iText. 21. Зайцев С. Ю. *Правові засади соціального захисту поліцейських в Україні. Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 246-252. 22. Іванова І. Б. *Соціальна робота з людьми похилого віку: навч. по сіб. К.: Університет «Україна», 2023. 220 с. 23.**

Ізбаш К. С., Пташенко С. І. Елементи механізму адміністративно- правового регулювання соціального захисту працівників національної поліції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 287-289. 24.

Іншин М. І. Сутність і значення поняття соціального захисту працівників поліції в сучасних умовах. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету*. 2015. № 4. С. 269-277. 25.

Кислицька Н. В. Соціальний захист працівників поліції – як важлива складова правової держави. *Становлення та розвиток Національної поліції України і Національної гвардії України в умовах євроінтеграції: матеріали підсумк. наук.-теорет. конф., м. Київ, 3 березня 2017 р.* Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 154-158. 26.

Клипа О. П. Окремі аспекти сучасного стану правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України. *Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 жовтня 2020 р.* Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 24-28. 27.

Клипа О.П. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2021. 22 с. 56 28.

Клипа О. П. Організаційно-правові заходи вдосконалення соціального захисту Національної поліції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 226-229. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2020/56.pdf 29.

Клипа О. П. Сучасний стан соціального захисту працівників поліції Республіки Болгарія та Республіки Грузія. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020. № 47. Т. 1. С. 78-82. 30.

Князькова Л. М. Роль держави у соціальному захисті поліцейських. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 25-28 31.

Коломоєць П. В. Гарантії реалізації трудових прав поліцейських дис. канд.юр.наук: 12.00.05. Харків, 2018. 173 с. 32.

Колотік А. С. Особливості соціального забезпечення поліцейських як важливої гарантії їх службово-трудова діяльності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 1. С. 56-61 33.

Кондратенко О. Міжнародний досвід щодо забезпечення державою соціальної захищеності ветеранів війни. *Держава та регіони*. 2018. № 1. С. 102-106 34.

Кондратенко О. О. Державне регулювання механізмів соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей: дис. канд. наук. з держ. управління: 25.00.02. Київ, 2019. 280 с. 35.

Конституція України від 28.06.1996р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. 36.

Корольчук Б. Характеристика трудової правосуб'єктності поліцейського та її елементи. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 3 (31). Рр. 239-243. 37.

Костенко М. В. Особливості культури держави Ізраїль. *Тези доповідей XLIX наукової конференції студентів та молодих вчених Львів, 01 лютого 2022 року*. С. 112-113. 38.

Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: 57 навчальний посібник. Л.: Логос, 2017. 198 с. 39.

Кубіцький С. О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: *Навч. посіб. 3-те вид. доп. і перероб.* К.: Міленіум, 2015. 300 с. 40.

Логвиненко Б. О. Медичне забезпечення як складова соціального захисту ОВС. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2007. № 2. С. 208-215. 41.

Марусевич Д. О. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту поліцейських. *Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081-Право. НАВС, Київ, 2021. 236 с. 42.*

Марусевич Д. О. Структура механізму адміністративно-правового регулювання соціального захисту поліцейських. *Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6-7 берез. 2020 р.* Дніпро: *Прав. світ*, 2020. С. 77-80. 43.

Москаленко В. В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. *Наукові записки НАУКМА*. 2013. №21. С. 41-44. 44.

Нагребельний В. П., Болотіна Н. Б. *Соціальний захист*. *Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін.* Київ: «Українська енциклопедія», 1998. URL: https://leksika.com.ua/16940928/legal/sotsialniy_zahist 45.

Пададименко Н. В. Поняття «соціальне забезпечення працівників правоохоронних органів». *Публічне право*. 2013. № 3. С. 322-329. 46.

Панкова Д. В. Соціальний захист поліцейських. С. 85-87. *Актуальні питання соціального захисту співробітників Національної поліції: тези доповідей учасників Всеукраїнського Інтернет – круглого столу: матеріали Всеукраїнського Інтернет – круглого столу (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 07 жовтня 2020 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. 107 с. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:F-ZvJwTi-8Aj:repositories.nuczu.edu.ua/58477/Повливанюк+В.+Д.,+Король+К.+С.+Особливості+діяльності+підрозділів+Національної+поліції+під+час+запровадження+воєнного+стану.+Юридичний+науковий+електронний+журнал.+2022.+№+6.+С.+444-446.+48.+Про+внесення+змін+до+законів+України+«Про+Національну+поліцію»+та+«Про+Дисциплінарний+статут+Національної+поліції+України»+з+метою+оптимізації+діяльності+поліції,+у+тому+числі+під+час+дії+воєнного+стану:+Закон+України+від+15.03.2022+№+2123-IX.+URL:+https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20iText> 49.*

Про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію щодо осучаснення розміру грошового забезпечення поліцейських: проект Закону України №6506-1, зареєстрований у Верховній Раді України 06.01.2022 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=7356 50.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року № 1533III (редакція від 14.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14iText> 51.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19iText> 52.

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19iText> 53.

Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року №580- VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379 54.

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 9 квітня 1992 року. №2262-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 29. Ст. 399. 55.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. Ст. 213. 56.

Про соціальну роботу та соціальні послуги: Проект Закону України 59 від 21.01.2014 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT0714> 57.

Прокопенко В. Ю. *Пенсійне забезпечення: вітчизняна практика та зарубіжний досвід*. Вісн. ХНАУ. Серія: Економічні науки. 2018. № 4. С. 418- 427. 58.

Пташенко С. І. Сучасний стан нормативно-правового регулювання соціального захисту поліцейських в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 4. С. 77-81 59.

Семигіна Т. В. Порівняльна соціальна політика. К.: МАУП, 2005. 276 с. 60.

Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин та туризму, 2020. 275 с. 61.

Соціальна педагогіка: словник-довідник / За заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. Вінниця: Планер, 2009. 542 с. 62.

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.* Львів: ЛДУБЖД, 2022. 222 с. 63.

Тімофеева М. І. Сутність соціального захисту населення. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2016. № 6 (230). С. 169-178. 64.

Ткаченко Ю. Роль держави у сфері соціального забезпечення: історичний екскурс. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 1. С.128- 131. 65.

Хомин О. Є. *Правова основа соціального захисту працівників правоохоронних органів України*. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 132-140 66.

Чекан М. М. Публічне адміністрування соціального захисту в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ: Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана, 2020. 226 с. 67.

Юридичний словник / за ред. Б. М. Бабія. Київ: *Гол. ред. Укр. рад.* 60 енцикл., 2003. 872 с 61